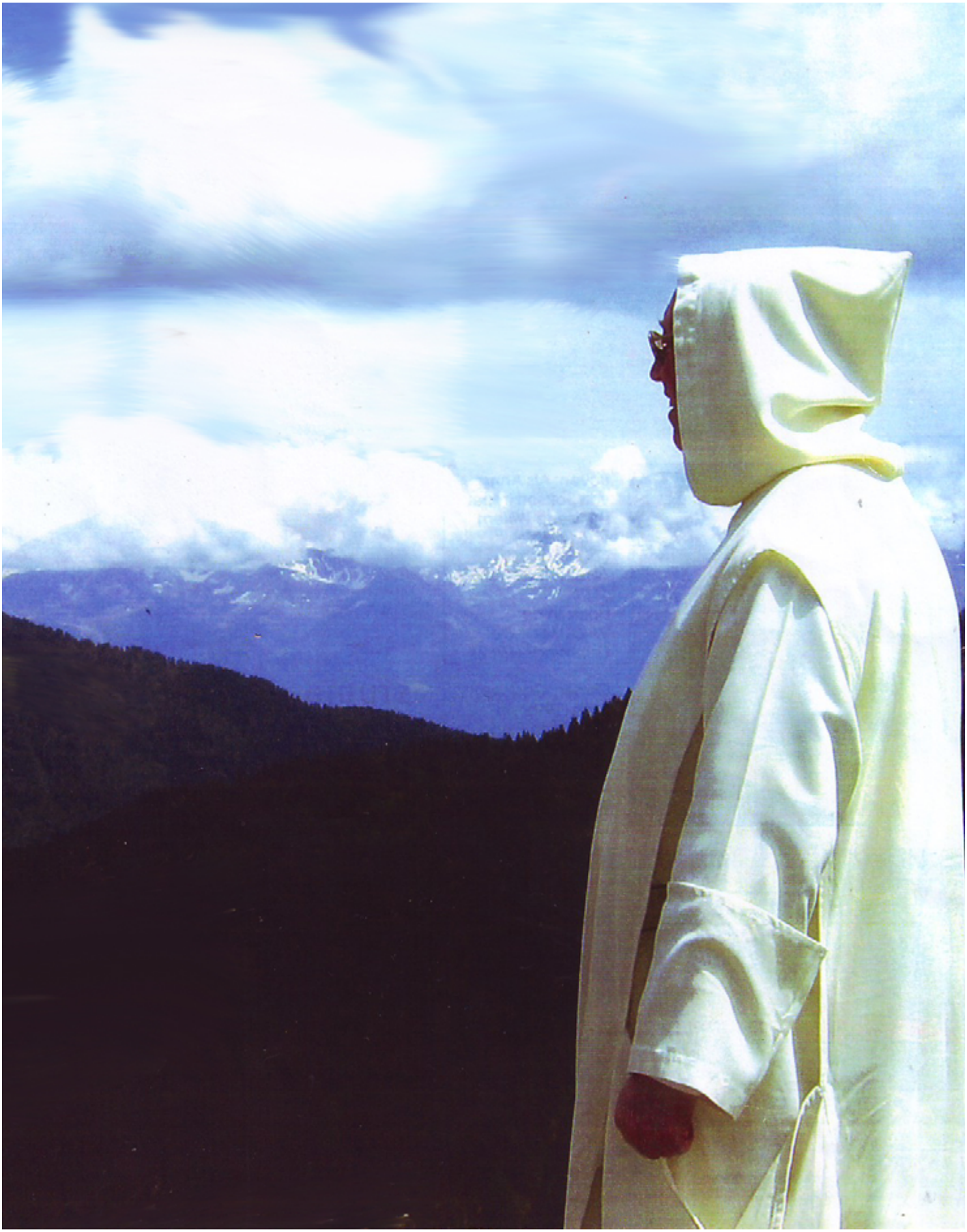

Het leven
van Kartuizers
is een spiegel
van het leven.

Daar komen
de essenties
aan het licht
in spiegelbeeld.

DE TOP VAN DE BERG

interview met
de generale prior van
de Kartuizers

Jacques Teeuwes

DE WEG NAAR HET WEZENLIJKE.

Dom Marcellinus, wat is de reden van het eeuwenoude samengaan van het bergmassief van de Chartreuse en de monniken?
In ieder geval kende Sint Bruno heel goed alle passages in de psalmen en de wijsheidsboeken die de schoonheid van de natuur en de grootsheid van de hele kosmos oproepen. God beheerst en ordent alle elementen van zijn schepping. Deze werkelijkheid heeft Bruno zeker gezien en bewonderd in het diepst van zijn hart. Als Bruno er voor koos zich te vestigen in het massief van de Chartreuse, een gebergte in de Voor-Alpen, nog niet zo heel hoog, maar toch heel steil en ruig: dan is dat omdat hij in deze natuur een sterke overeenkomst vond met zijn geestelijke aspiraties. De Chartreuse riep bij hem iets op van het wezenlijke dat hij zocht. 's Winters als alles bedekt is met een dikke laag sneeuw, wordt de stilte tastbaar, terwijl het 's zomers als de nachten warmer zijn heerlijk is bij het weggaan uit het nachtgebed even te blijven staan bij de ingang van het claustrum om de prachtige sterrenhemel te bewonderen. Het gevoel van rust dat opgeroepen wordt, is zeer indrukwekkend.

Hoe is uw band met St. Bruno?
Die band is sterker geworden sinds de laatste zes jaren dat ik hier in de Grande Chartreuse leef, op de plaats zelf waar voor ons alles begonnen is. Als vader Generaal van de orde moet ik – ook al ben ik er onwaardig voor – enigszins vorm geven aan het vaderschap van Bruno ten opzichte van mijn broeders en zusters. Zijn rol als voorganger van zijn leerlingen heb ik voor een deel geërfd. Van hem zijn ons maar een paar teksten bewaard gebleven, die we praktisch van buiten kennen en men kan niet zeggen dat we de persoon van onze stichter met veel vrome praktijken omgeven. Toch is Bruno heel aanwezig, ook al is die aanwezigheid niet altijd heel uitgesproken. Wij proberen vooral met trouw de genade uit te werken dat we zijn zonen zijn en in zijn voetstappen treden.

Hoe is de oorspronkelijke intuïtie terug te vinden?
Om te verstaan wat Sint Bruno wilde moet men naar Casalibus (wat betekent: de hutten) gaan. Daar stond zijn eerste kluizenarij. Het is een zeer afgelegen en onherbergzame plek die zeer goed het verlangen naar eenzaamheid uitdrukt dat hem bezielde en zijn dorst naar onthechting. De plek is nog intact. Daar proeft men nog de sfeer van onze oorsprong. In het goede seizoen is Casalibus een bijzondere groene plaats en vol van licht. Je moet dan bedenken dat het in de maand juni was, dat Bruno samen met zijn zes volgelingen, het achterste gedeelte van deze eenzame vallei ontdekte in de Dauphiné. Maar vanaf oktober verandert het aanzicht van de kluizenarij: dikwijls omgeven door mist, later door overvloedige sneeuw. Dat geeft het gevoel dat men aan het einde van de wereld verkeert, een gevoel van geweldige gestrengheid ook. Het roept de toenmalige winters op die waarschijnlijk strenger en langer waren dan tegenwoordig.

Maar wat zocht hij op die afgezonderde en woeste plek?
Ik kan me voorstellen dat Bruno, toen hij die plaats ontdekt had, uitriep: 'dit is het!' Zijn hart was voorbereid op zulk een radicale keuze en dat zegt ons iets over waar zijn ziel vol van was op dat ogenblik: alleen God. Het woordje 'alleen' moet je dan wel niet exclusief maar eerder inclusief verstaan. God alleen want alles is in Hem en voor Hem.
Waar het bij zijn zoeken om ging, was: zich innerlijk los te maken van allerlei dwang, een zekere onafhankelijkheid te vinden ten opzichte van zoveel behoeftes die ons gebonden houden. Er is een soort onafhankelijkheid die de monnik nodig heeft en die erin bestaat dat men niet ieder ogenblik de behoefte voelt om te steunen op dit of dat, op een of ander ding of iemand. Bruno is een zeer krachtig voorbeeld van iemand die geankerd is in de diepte van zijn eigen ziel. Hij laat ons zien hoe je geen steunpunten moet zoeken buiten God, niet in onze eigen prestaties, niet in wat we aanpakken, niet in onze relaties. Om een uitdrukking van de H.Hieronymus aan te halen: voor de monnik gaat het erom, 'naakt te zijn met Christus, naakt aan het kruis gehecht te zijn!'

Dat is een veeleisend programma.
Alles wat niet dichter bij God brengt, zal de een of andere dag gaan vervelen. Als ik in wat ik leef, niet meer kennis van God opdoe en een grotere verwantschap met Hem, zal ik ontgoocheld raken. Dat is een leerproces waar je een heel leven voor nodig hebt. De weg opent zich langzamerhand en het hart van de werkelijkheid wordt langzaam open gemaakt in de loop van de dagen en van de vreugden en beproevingen van het leven.

De stichting van Bruno is nooit in een crisis geraakt tijdens zijn leven. Hoe komt dat?
Toen Bruno in 1090 verplicht was naar Rome te gaan op verzoek van paus Urbanus II, zien zijn broeders niet hoe ze verder kunnen gaan met wat ze zes jaar tevoren met hem begonnen zijn. 'Zonder jou kunnen we niet doorgaan!' Dat gaat zover dat de gronden die de abdij van La Chaise Dieu aan de kluizenarij had geschonken, aan die abdij worden teruggegeven. Maar op een bepaald moment – wie heeft dit op gang gebracht? – vermant het groepje zich en besluit in de kluizenarij te blijven en door te gaan, zonder de aanwezigheid van Bruno; met alles wat ze van hem geleerd hebben. Ze nemen zelf de verantwoordelijkheid op zich en dat is, denk ik, een beslissende periode in onze ontstaansgeschiedenis. De paus komt zelf tussenbeide zodat de eremieten hun vroegere gronden weer terug krijgen. De eerste leerlingen hebben begrepen wat Bruno werkelijk wilde leven. Daarom nemen ze de rijpe en algemeen aanvaarde beslissing om door te gaan zonder de aanwezigheid van hun vader.

Uit welk milieu bent u afkomstig?
Ik kom uit Nederland, uit een dorp in de buurt van Breda. Ik ben de jongste van zeven kinderen. Ons gezin was zeer christelijk. Het was bij ons gewoon bijna iedere dag naar de Mis te gaan, te bidden in het gezin, het rozenhoedje te bidden, enz. Ik had drie neven die priester waren en verschillende nichten die in het klooster waren. Tegenwoordig is dat verleden tijd. Het Zuiden van Nederland was toen bijna helemaal praktiserend katholiek en er was een sterke vermenging tussen het maatschappelijke leven en de religieuze praktijk. In die tijd had mijn vader een leerfabriek en ik herinner me dat bijvoorbeeld op Aswoensdag de fabriek een uur later openging om de arbeiders in staat te stellen naar de Mis te gaan en een askruisje te halen. De lagere school lag praktisch naast de parochiekerk. De eerste donderdag van de maand bracht de onderwijzer ons allemaal naar de kerk om er te biechten, terwijl er daags daarna 's morgens – eerste vrijdag van de maand – een speciale Mis was voor de kinderen. Met ongeveer 700 kinderen vulden we het schip van de kerk, jongens aan de ene kant en meisjes aan de andere kant, onder het toezicht van de onderwijzers om herrieschoppen te voorkomen. Toch was het geen sleur-christendom, of alleen sociologisch bepaald. Het geloof werd er beleefd en vaak persoonlijk verwerkt.

Stroomde de monastieke roeping zo maar uit de bron?
Sinds lang wilde ik monnik worden. Mijn ouders probeerden me daarvan af te brengen want zij zouden er de voorkeur aan gegeven hebben dat ik gewoon naar het seminarie zou gaan (zoals mijn neven). Maar met mijn hele tien jaar heb ik zachtjes weerstand geboden. Het klooster kwam mij toen reeds voor als een volmaakte wereld, die goed in elkaar zat en harmonieus was in al zijn geledingen. Ik herinner me een voorval dat plaats had bij een van mijn ooms, vader van een groot gezin. Ik kwam graag bij hem thuis want daar was veel vreugde en volop leven. Er werd gezongen en pret gemaakt. Toen ik eens in de keuken was, bij het fornuis, vroeg een van mijn nichtjes op de man af: 'maar wat zoek je bij de monniken?' Ik antwoordde pardoes, zelfs zonder precies te weten waar ik het woord vandaan haalde: 'het contemplatieve leven'. Ik kreeg een kleur en was in de war. 'Hoe durf je?' En toch, het was waar. Al gauw opende de liturgie mijn geest voor iets onuitsprekelijks, een ervaring van een onbegrensde horizon. Het klooster betekende voortaan voor mij: openheid en licht. Ik stelde mij voor dat ik er helemaal op mijn plaats was en volledig gelukkig. Na zoveel tijd doet dat me nu zeggen dat de eerste intuïties van een kind waarschijnlijk ook de meest ware, zuivere en vruchtbare zijn. Wat het heel jonge kind zo ervaart in een verblindend licht, dat probeert hij vast te houden en te bewaren. Dat wordt de inzet van zijn leven. Ik ben dus begonnen mijn weg te gaan, soms met horten en stoten. Maar ik heb nergens spijt van.

Uiteindelijk bent u ingetreden bij de cisterciënzers.
Inderdaad, als twaalfjarige ging ik naar een monastieke school die geleid werd door cisterciënzers, een soort klein seminarie waar wij een klassieke opleiding kregen die uit kon lopen op een staatsexamen. We waren met ruim dertig jongens en wij leefden binnen de omheining van het klooster, maar op een eigen leefplek en een eigen kapel voor onze geestelijke oefeningen. Alleen op zon- en feestdagen woonden wij de communiteitsmis bij in de abdijkerk. Na zeven jaar trad ik in in het noviciaat van de abdij om cisterciënzermonnik te worden.

Waarom veranderde u al snel zo bruusk van weg?
Ik voelde me steeds minder op mijn gemak met betrekking tot de religieuze crisis die zich begon te openbaren in mijn land en die helemaal open brak tegen het einde van het tweede Vaticaanse Concilie. We zijn in de lente van 1961 en de studieprefect vertelt me dat ik na mijn priesterwijding waarschijnlijk moet gaan studeren in Nijmegen, een universiteit die bekend begint te worden vanwege zijn al te open theologische stellingnames. Ik dacht: 'als je daar naartoe gaat, riskeer je grote moeilijkheden voor je geloofsleven.' Ik denk niet dat ik een gesloten geest had, maar er heerste daar een provocerende mentaliteit die nieuwe ideeën en veranderingen wilde opleggen. En dat met veel intellectuele arrogantie.
In de maand juni kom ik een boek tegen van Walter Nigg over het monastieke leven. Eén zin komt bij me binnen als een blikseminslag. 'De kartuizers houden zich aan het wezenlijke'. Daags daarna heb ik een gesprek met de novicenmeester om hem mijn plan mee te delen. Hij is ervan overtuigd dat ik gek begin te worden, wat hij later zelfs tegen mijn moeder zal zeggen. Echter, op 6 oktober, feestdag van Sint Bruno, treed ik als novice binnen in de Chartreuse van Sélignac. Ik herinner me dat de eerste winter heel koud was. De kerk was niet verwarmd en het water in de wijwaterbakken was bevroren. Dat was nog de tijd van het heldendom! Langzamerhand gaf ik me er rekenschap van dat het gebeuren met de studieprefect meer het ontstekingsmoment was geweest dan de reden van mijn verandering. Evenwel, de eerste tijden heb ik het moeilijk gehad.

Het kartuizerleven lijkt los te staan van de wereld. Waarom?
Wij leven niet buiten de tijd en veel minder gescheiden van de wereld dan men meestal denkt. Ons leven is heel eenvoudig. Zoals iedereen staan wij op, werken we, eten we, slapen we…. Het enige verschil is dat alles op God gericht is en omgeven met gebed. Het ritme van onze dagen kan tamelijk monotoon lijken, toch staat het niet buiten de tijd. De slotmuren, van hun kant, zijn niet ondoordringbaar en het nieuws komt tenslotte altijd binnen, al is het maar door de aanwezigheid van mensen die bij ons werken. Zo zijn wij bijvoorbeeld meteen op de hoogte gebracht van de aanslagen van 11 september 2001. We hebben gebeden. Maar de eerste beelden hebben ons pas bereikt enige weken later, door een extra nummer van Le Figaro dat men ons gegeven had. Wat het gebed aangaat: daar is geen behoefte aan heet van de naald reacties. Wij koesteren zelfs wantrouwen als we te snel ingaan op een behoefte van onmiddellijkheid. God is er altijd. Hij was er vier weken later nog op dezelfde manier aanwezig toen de rook- en stofwolken die het World Trade Center omgaven, allang verdwenen waren. Het onmiddellijke heeft niet veel invloed op het gebed. In de lente van 2003, bij de oorlog in Irak hebben wij veel gebeden, want wij voelden dat er zeer veel op het spel stond voor heel de mensheid. De communiteit is op de hoogte gebleven door artikelen uit de opiniebladen, maar we hebben nooit de televisiebeelden gezien. Ik denk dat deze stellingnames de beleving van zo'n gebeurtenis heel diep beïnvloeden, met name de emotionele en geestelijke uitwerking ervan.

Waar komt de mythe vandaan die de grande Chartreuse omgeeft?
Moeten we wel spreken over een mythe? Dat verbaast ons altijd. Het is waar dat onze communicatie heel beperkt is en onze gehechtheid aan de afzondering groot. En dat kan om ons heen een mysterieuze sfeer oproepen. Maar voor ons die binnen leven, is de realiteit veel prozaïscher. Meestal worden de media aangetrokken door wat de verbeelding aanspreekt, de

wat buitenissige en verrassende kant van ons leven. Daarbij benadrukt men graag de gestrengheid en hardheid ervan. Het wezenlijke ligt voor ons in andere zaken en ons fundamentele evenwicht komt voort uit een wijs afgestemd levensritme: allereerst de dag met een evenwichtige dagindeling. Verder de week die op de zondag gericht is en gestructureerd wordt door de hele cyclus van psalmen en tenslotte het jaar dat zich afspeelt rond de grote feiten van het christelijke mysterie: Advent, Kerstmis, Vasten, Pasen en Pinksteren. In de maatschappij leeft men tegenwoordig vooral op het ritme van de vakanties, terwijl de monniken hun tijd organiseren in functie van de liturgie. Daardoor heeft iedere periode van het jaar zijn eigen karakter en atmosfeer. Als met Kerstmis het klooster bedekt is met sneeuw, maakt ons dat heel blij, want de kwaliteit van de stilte is dan heel bijzonder en dat doet ons iets ervaren van het mysterie van het leven dat zich bijna geruisloos voltrekt.

Waarom 's nachts opstaan om te bidden?
Volgens de Schriften en volgens de menselijke ervaring is de nacht bijzonder gunstig voor het gebed en voor het zoeken van God. Het nachtelijk opstaan is een gewone praktijk bij de kluizenaars, want het nachtelijk gebed is als een 'heilige en voortdurende wake in de verwachting van 'sHeren wederkomst', zoals onze statuten het uitdrukken. Als tegen middernacht de klok ons oproept tot het gebed, staan we uit onze slaap op voor niets anders dan voor het bezingen van Gods wonderdaden en om zijn woord in ons op te nemen. Wij voelen ons gedragen en gesteund door de stilte en de duisternis die de wereld omgeven, we hebben niets anders te doen dan ons open te stellen voor Gods tegenwoordigheid die soms heel nabij te ervaren is. Onze nachtwake is een ruimte voor God alleen. Als we 's morgens opstaan is dat niet hetzelfde, want vanaf dat opstaan presenteren zich aan mij reeds de dingen die op die dag te doen zijn, die dienst die ik aan mijn medebroeder moet bewijzen, dat werk dat afgemaakt moet worden. Op een zekere manier is er 's nachts alleen God. Ons nachtofficie duurt tamelijk lang, twee à drie uur, op grote feesten zelfs nog langer.Het psalmzingen voedt de innerlijke ingekeerdheid en men staat open voor het gebed van het hart, zonder vermoeidheid, zonder remming, in een vreedzame overgave aan het woord dat God ons wil laten horen in de intimiteit van ons hart.

Men noemt u graag mensenhaters. Is dat onterecht?
Ja, absoluut. Men denkt dat wij mensen zijn die buiten het gewone leven staan en die boven de realiteit zweven. Maar hier wordt er niet gezweefd. Het leven is zo eenvoudig en onze leefregel zo bindend dat we ons niet kunnen veroorloven te zweven. Toen ik novice was in Sélignac, was er een oude monnik die heel apart was (Hij had bosbouw gestudeerd in Nancy). Tijdens de wekelijkse wandelingen stopte hij dikwijls om aandacht te vragen voor de schoonheid van een plant of de karakteristieken van een boom. Hij was een heel vredelievend iemand. Na de wandeling, vertrouwde hij me deze overdenking toe: 'Nu ben ik oud. Ik heb gedaan wat ik kon om trouw te blijven aan mijn roeping. Eén ding echter weet ik niet en dat verontrust me. Wat heb ik gedaan voor de anderen?' Hij stelde zich die vraag in een grote oprechtheid. Het is een reële vraag en die wordt ons ook vaak gesteld. Ik geloof echter dat wij onszelf niet moeten beschuldigen. Zelfs de grootste filantroop is beperkt in zijn actie en kan slechts een heel klein deel van zijn medemensen bereiken. Hij kan nooit alle ellende van de wereld op zich nemen, noch zijn liefde uitdrukken volgens de maat van onze planeet. Hij zal zich tevreden moeten stellen te handelen in zijn eigen, soms zeer kleine omgeving. Alleen Christus is werkelijk universeel in zijn liefde en in zijn handelen. Wat ons, kluizenaars, betreft, wij vormen een groep eenlingen, de broederlijke liefde is een dagelijkse opdracht en niet altijd gemakkelijk te volbrengen. Onze communiteit is als de wereld in het klein, een echte microkosmos die ons de ruime gelegenheid biedt om een kanaal van genade te zijn voor de anderen. Door de openheid van hart proberen we niemand ervan uit te sluiten.

Is uw levenswijze geen vlucht?
Ik denk het niet. Dom Parion, een belangrijke geestelijke meester, wiens boekje 'Liefde en stilte', door veel mensen gelezen is, spreekt ergens over het atheïsme van de monnik. De eenzaam levende moet door de donkere tunnel van het geloof heen. ook al weet hij dat God

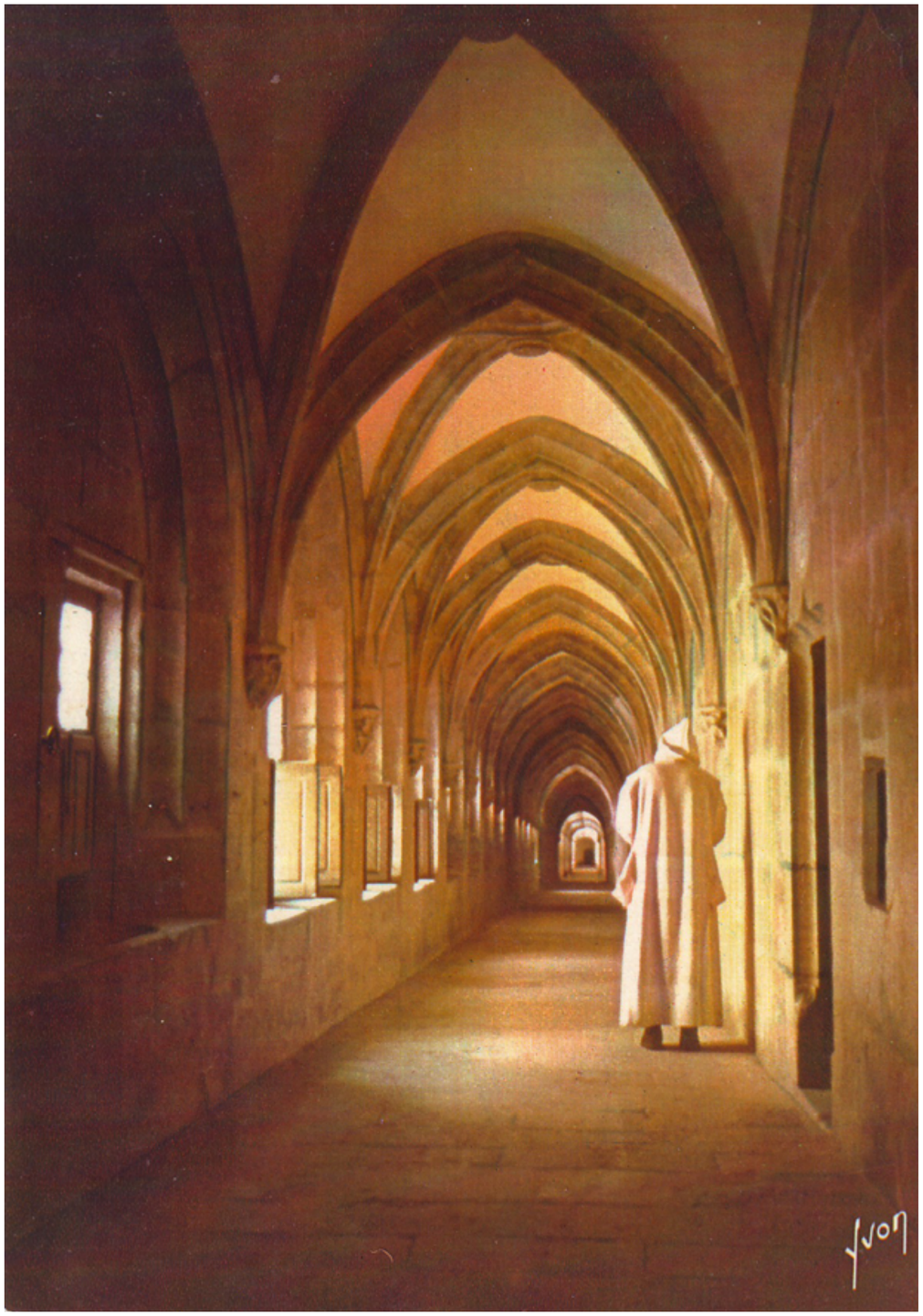

aanwezig is, dikwijls voelt hij die aanwezigheid niet en gaat hij zich verwijten dat hij er door zijn schuld ongevoelig voor geworden is. Die afwezigheid van gevoel kan zeer ver gaan, tot aan de deuren van de twijfel. Hij heeft de indruk zonder God te zijn. Alleen in deze ervaring raakt hij de werkelijkheid van zijn menselijke bestaan. Hij wordt solidair met de wereld, tot in zijn scheiding van God. Dit is een dramatisch aspect van het geloofsleven waarvan men de belangrijkheid en de beproeving niet mag minimaliseren. Sommige heiligen spreken over een afgrond en die uitdrukking is niet overdreven. De trouw van de monnik speelt zich af op dit vlak en dat is de prijs die ervoor betaald moet worden. In vergelijking met vele anderen hebben wij echter een duidelijk voordeel. Hoe onze innerlijke toestand ook is, wij kunnen altijd rekenen op de steun van de communiteit. Als wij bijvoorbeeld een groot Mariafeest vieren en ik voel me persoonlijk in de grootst mogelijke duisternis, dan zal ik toch de lof van Onze Lieve Vrouw komen zingen en in de bezieling van de teksten die de liturgie ons aanbiedt, vind ik iets waardoor ik mezelf overstijg en mijn persoonlijke narigheid kan vergeten. Vooral in de liturgie staan wij op elkaars schouders. En als een ander beproefd wordt met een beproeving die echt van God komt, dan moet men hem eerbiedig bejegenen in zijn eenzaamheid voor God. Enkele bescheiden tekenen van medeleven zijn vaak voldoende om te laten zien dat men op zo iemand betrokken is. Bijvoorbeeld als er een sterfgeval is in de familie van een monnik, dan spreken wij daar niet veel over. Wij zijn bij hem in gebed en we schuiven hem een briefje toe. Meestal is het niet goed te snel iets te doen (behalve natuurlijk als het echt nodig is). De tijd laat de dingen rijpen en doet zijn werk, vooral als het gaat over het leven met God. Alles heeft een levenslange dracht nodig.

Wat is de betekenis van uw eenzaamheid?
De eenzaamheid is tegelijk een weldaad en een beproeving. Een jong lid van de orde vertelt: 'De woestijn is een zuiverend vuur. In de eenzaamheid komt alles wat wij werkelijk zijn, naar boven: de valse bouwsels scheuren open, al die muren die wij opgetrokken hebben om ons te beschermen. Dat is een snel gebeuren, in duisternis, tastenderwijs, geleid alleen door het geloof, maar het is wel een proces dat de waarheid aan het licht brengt. Al onze persoonlijke zekerheden zullen vast blijven zitten in de doornstruiken van het pad en zullen ons achterlaten met deze ene zekerheid: 'uit onszelf kunnen we niets!'
De eenzaamheid is de beproeving van Christus in de woestijn, iets wat moet gebeuren omdat het de Geest is die daarheen leidt. Gods aanwezigheid is uitermate reëel, maar geschiedt nooit vanzelf, zij bewijst zich in de beproeving. De eenzaamheid, wil zij volkomen vruchtbaar worden, moet langdurig geleefd worden. Veel mensen verlangen tegenwoordig naar de eenzaamheid, maar je één dag in de week of een heel jaar terugtrekken, heeft niet veel zin, ook al komt men dan een beetje tot rust of wordt men innerlijk gesterkt. Ook al kan deze aanpak soms heilzaam zijn, zij kan echter een echte kluizenaarservaring niet vervangen, want die vraagt een heel leven en de hele menselijke persoon met al zijn dimensies.

Is het geloof per sé een gevecht?
Er is uithoudingsvermogen nodig om het geloof ten volle tot leven te brengen. Het geloof is een theologale deugd die, wil ze totaal geleefd worden, per sé een flinke dosis eenzaamheid, onthechting en loslaten met zich meebrengt. Onlangs is de geestelijke correspondentie van Moeder Teresa verschenen. Aanvankelijk een blikseminslag als zij een stervende vindt in een straat van Calcutta in wie zij het gelaat van Christus ziet. Vervolgens vijftig jaar van volharding in een grote innerlijke nacht, zonder troost, zonder bevestiging. Wij kunnen ons niet meestermaken van de hemel. Het is niet aan ons ons gebrek aan eeuwigheid op te vullen met surrogaten, producten van onze industrie of van onze gevoelens. Als je probeert de leegte van het geloof op te vullen met je gevoel, verlaat je de weg van God.

Hoe dan God te vinden?
Men moet Hem niet zoeken door het gevoel. Alleen het geloof breekt de volheid open. De grote momenten van het evangelie leren ons dat: de H.Maagd bij de aankondiging, Christus op het kruis etc. We moeten ons engageren aan God en ons aan Hem geven zoals Maria toen de engel bij haar inbrak met zijn boodschap. Die ervaring, die uitnodiging en die overgave

zijn bestemd voor allen, vroeg of laat. Men kent God alleen door Hem te aanvaarden als een onvoorspelbare aanwezigheid in je leven, als iemand die draagt, geboren doet worden voor hét leven en die mij tegelijk in de war brengt in al mijn verwachtingen.

Waarom cultiveert u het geheimzinnige?
Wij hebben niets te verbergen. Dit is weer een beeld dat we moeten bijstellen. Vandaag nog gaan sommige mensen zo ver dat ze ons vergelijken met een of ander geheim genootschap. Toch is alles bij ons doorzichtig: wij verbergen niets. Alleen proberen wij zorgvuldig, discreet te blijven om de weldaad van ons slot safe te stellen. in ieders binnenste is er een besloten hof, die van het hart en van de intimiteit met God. Zelfs in de communiteit weten wij dikwijls van elkaar niet hoe ieders relatie is met zijn God. Op onze wekelijkse wandelingen delen wij soms wat meer persoonlijke vertrouwelijkheden en dat wordt makkelijk de aanleiding tot een diepere uitwisseling. Als ik als prior de monniken, vooral de jongste, bezoek in hun cel, dan praten we makkelijk over intieme zaken. Maar zelfs dan blijft de verhouding met God in strikte zin vaak verborgen en wordt er niet of heel weinig op gezinspeeld. Dat hoort tot het gebied van het onuitsprekelijke.

Is de volmaaktheid niet onmenselijk?
Dat hangt ervan af wat je onder volmaaktheid verstaat. Ik zeg vaak tegen de kandidaten die zich aanmelden: 'je komt niet in het klooster om een programma af te werken, om een leerschool te ondergaan of een vorming te ontvangen (ook al is in het begin een stevige vorming nodig), maar eenvoudigweg om te leven'. Het monastieke leven bestaat niet in het doen van iets, in het vervullen van een taak. Het is geen vak of een beroep. God neemt ons voor de duur van heel ons leven. En het gaat erom zich langzaam te laten omvormen, gedragen door het patroon van een eenvoudig en regelmatig leven. Als ik vandaag een kans gemist heb om vooruit te komen, is dat helemaal niet erg. Het leven gaat door en er zullen andere kansen komen die me inhalen en corrigeren. De beweging van het leven is onomkeerbaar en God, met zijn welwillende en barmhartige blik, gaat over dat leven. Hij leidt ons bestaan. Wat telt is de mate van onze overgave en onze liefde.

Past uw levensstijl bij de jongere generatie?
Steeds meer constateren wij dat er een groeiende kloof bestaat tussen de mentaliteit en de gedragswijzen in de maatschappij en die van ons. De jongeren onder ons zijn niet opgegroeid in dezelfde culturele en religieuze wereld als de ouderen en zij zijn getekend door de wereld van vandaag. Zij dragen vaak de kenmerken van onzekerheid en hun menselijke en spirituele ankerpunten zijn minder stevig en duurzaam. Het kan dan niet verbazen dat het voor hen minder vanzelfsprekend is zich in te voegen in de kartuizerlevensstijl en zich de religieuze en intellectuele context eigen te maken. Zij hebben vooral moeite met een vast engagement dat heel het leven omvat. Veel kandidaten melden zich aan onze poorten ten gevolge van een vrij plotselinge, ingrijpende bekering die zij doormaakten op 20 of 25 jarige leeftijd. Een novice die door het atheïsme heen was gegaan en nog sterk onder de invloed stond van de 'rock', zei me een keer tijdens de wandeling: 'u kunt zich niet voorstellen wat het is om jaren lang te leven zonder ooit aan God te denken'. Inderdaad, dat is voor mij niet in te denken.

Wat zijn de criteria voor een authentieke roeping?
In de Kerk zijn er duizenden manieren om zich aan God te geven en om zich in te zetten voor de naaste. Voorzichtigheid is dus geboden. Men moet zorgvuldig onderscheiden, des te zorgvuldiger omdat onze roeping een bepaalde radicaliteit insluit in zijn oriëntatie op God en zijn relatie met de wereld. Het eerste wat wij vragen, is of de kandidaat God kent, de God van de bijbel, de Vader van Jezus Christus (zelfs als die kennis nog heel oppervlakkig is en in een beginstadium) of om het te zeggen met St. Benedictus of hij werkelijk God zoekt. Vervolgens willen wij te weten komen of de postulant in staat is om een echte geloofsact te stellen, zich te onderwerpen en zich over te geven aan iets dat hem overstijgt. Laat hij zich onderrichten en staat hij ervoor open om van een ander een levenswoord te ontvangen? Wat telt, is steeds de waarheid over God en over zichzelf. Hij kan lichamelijke gebreken hebben, als die maar

aanvaard en geïntegreerd zijn. Anders is het met ernstige psychische problemen. Het gevaar is dan groot dat de jonge monnik zich meer op een ingebeelde weg gaat begeven dan op die van echt antwoord geven aan de genade. Geholpen door de eenzaamheid kan zo'n kwetsbaar persoon makkelijk ertoe gebracht worden zich in zichzelf op te sluiten. Dan kan hij de sprong niet meer maken naar het onbekende van God en geen bevredigend contact onderhouden met zijn broeders. Tenslotte moet men steeds terugkomen op de vraag naar de motivatie. Is die sterk genoeg, zo uitgezuiverd en zo religieus dat ze een heel leven kan dragen? Dat komt men stukje bij beetje te weten, zowel in zichzelf als bij anderen.

Welke plaats geeft u aan de boetvaardigheid?
Ik denk dat we in onze ascetische praktijken eerder gericht zijn op soberheid dan op gestrengheid op zich. Onze leefregel is wellicht veeleisend, maar ze is gezond en aangepast aan de constitutie van een normaal mens. Met de tijd wennen de meesten heel goed aan ons voedselregiem en aan de onderbroken slaap (als onze gezondheid goed is, nemen we geen ontbijt en stellen we ons 's avonds tevreden met een eenvoudige collatie, eens per week vasten we op water en brood). Naar gelang de manier waarop ze geleefd hebben vóór hun intrede, hebben sommige jongeren een langere tijd nodig om te wennen aan ons gebruikelijke ritme. Maar juist als de motivering stevig en voldoende religieus is, verloopt de aanpassing goed. In onze statuten maken wij voor onze ascetische praktijken onderscheid in drie lagen: 'Christus heeft voor ons geleden en ons een voorbeeld nagelaten om zijn voetstappen te volgen. Dat doen we a) wanneer we de beproevingen en angsten van het leven aanvaarden, of b) wanneer we in de vrijheid van de kinderen Gods, kiezen voor de armoede en de verloochening van onze eigen wil. Maar c) volgens de monastieke traditie past het ons ook Christus te volgen in zijn vasten in de woestijn, waarbij we ons lichaam streng behandelen en tot dienstbaarheid brengen, opdat het verlangen naar God ons innerlijk doorstraalt'. Ieder mens die een duidelijk doel wil bereiken, moet zich de middelen daartoe verschaffen door zich op bepaalde punten te verloochenen. Hoe hoger het doel is, des te zwaarder zal de inspanning zijn.

Is geluk iets belangrijks voor u?
Mijn geluk: dat is alles! Onze levenskeuze is alleen maar een weg om de bedoeling van heel het christelijke leven te bereiken: leven in Gods liefde. Voor mij bestaat het geluk in een geheel transparant zijn van mijzelf voor God. Dat er tussen Hem en mij geen schaduw meer is en geen niet-waarheid. Ik zeg niet: zonder zonde zijn, maar leven in het licht, zonder bedrog, want het dient tot niets als ik me tot rust breng met twijfelachtige redeneringen. Het schepsel-zijn vraagt van ons altijd maar verder te trekken. God heeft nog niet zijn hele werk in ons uitgevoerd. Die weg bestaat vooral hierin dat we gaan ontdekken dat hij oneindig barmhartig is naar ieder schepsel toe en dat voor iemand die gelooft, alles altijd mogelijk is. Het geluk van de mens kan alleen maar God zelf zijn. Alle vrede stroomt voort uit die erkenning: ik, zo minuscuul en behoeftig. Hij, zo'n grote volheid. Daar ligt heel mijn geluk!

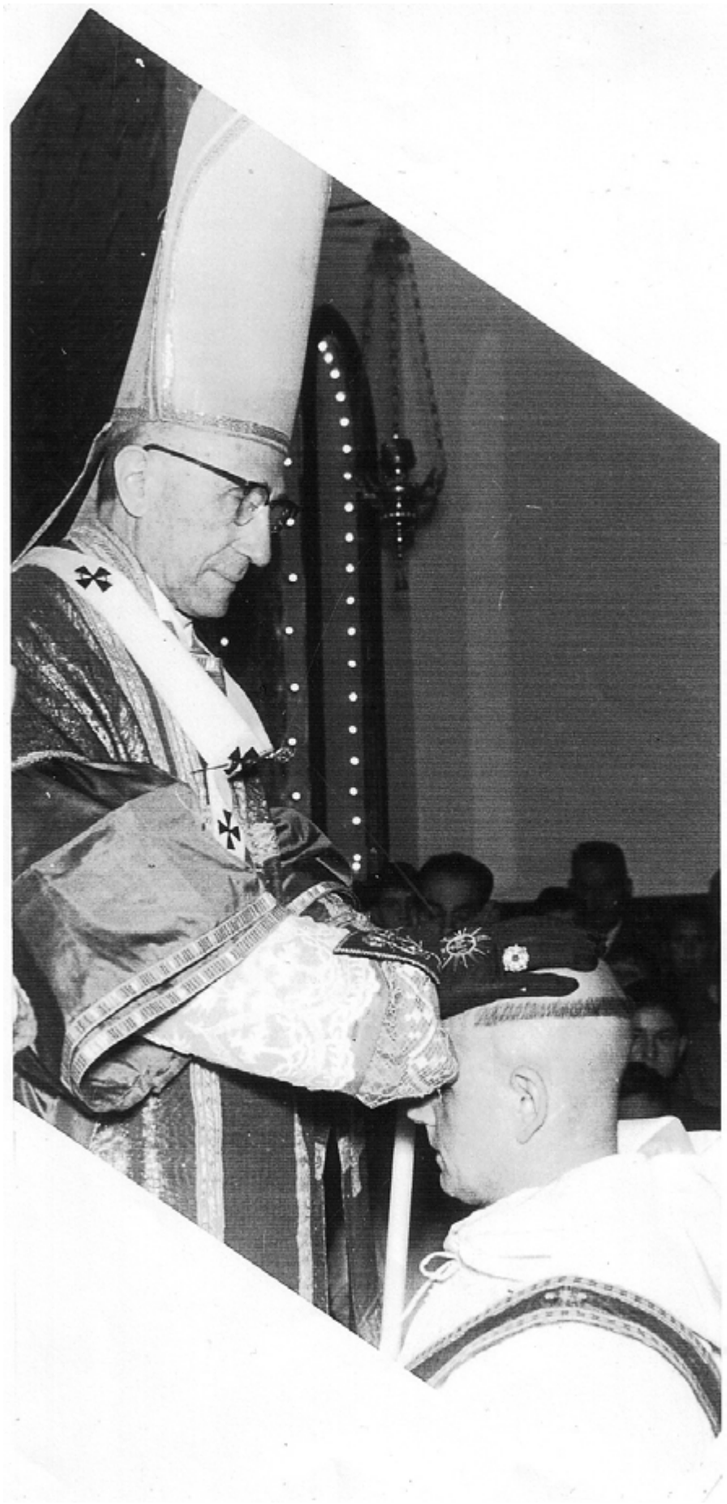

Kartuizerleven
is een spiegel
van het leven

Daar worden
de essenties
spiegelbeeld

DE SCHAT IN DE AKKER

professie van
Kartuizermonnik

Kees Peijnenburg

Ten geleide...

Op 16 oktober 1958 vond in de kerk van de heilige Apollonia te Barbaricina in Pisa de priesterwijding plaats van Dom Joseph Maria - Kees Peijnenburg, die als Kartuizer-monnik was ingetreden in de Certosa di Calci op 24 juni 1952.

Zijn ouders en familieleden waren daarbij aanwezig. Op 17 oktober vierde hij met hen zijn Eerste Heilige Mis in de buitenkapel van dit Kartuizerklooster.

Tijdens dit priesterfeest waren de afwezige familieleden -door middel van een bandrecorder- toch aanwezig want zo werden hun wensen en gebeden, hun liederen en groeten toch overgebracht.

Toen het feest op zijn hoogtepunt was, kwam de pasgewijde priester zelf aan het woord - zonder zich daar eigenlijk op voorbereid te hebben.

Hij begon te vertellen, sprak -mijmerend en mediterend over zichzelf en zijn leven- in alle rust verder, te beginnen bij zijn jeugd tot op deze dag.

De bandrecorder stond aan, al ontging hem dat gaandeweg. Later werd de volledige tekst hiervan uitgetypt, de letterlijke weergave, niet van het geschreven maar van het gesproken woord en daarom de taal van het hart : zijn levensverhaal.

Als een laat eerbetoon overhandigen wij als familie dit kleine, oude document van een liefde voor God en mensen die toen haar hoogtepunt beleefde, aan de Generale Prior van de Grande Chartreuse - tot zijn gedachtenis.

In 1969 moest hij om gezondheidsredenen de Kartuizerorde verlaten. Hij werd pastoor in het Bisdom den Bosch, in het dorp Oeffelt.
Daar ontplooide hij zich andermaal.

Door een ernstige hersenbloeding getroffen stierf hij in 1984 op de 30e november - 64 jaar oud.
Op het parochiële kerkhof werd hij begraven in een withouten laatste rustbed, herinnerend aan zijn leven, gekleed in een wit gewaad - als Norbertijn, Trappist, Kartuizer. En in zijn witte albe als pastoor.

Deze Schrifttekst uit Apocalyps, hoofdstuk 7 begeleidde zijn afscheid en zijn heenreis :

Ik zag een grote menigte, die niemand tellen kon, uit alle rassen en stammen en volken en talen.
Zij stonden voor de troon en voor het Lam, gehuld in witte gewaden en met palmtakken in de hand.

Een van de oudsten richtte zich tot mij en sprak :
'Wie zijn dat in die witte gewaden en vanwaar zijn zij gekomen?' Ik antwoorde hem : 'Heer, dat weet gij'.
En hij sprak tot mij 'Dat zijn degenen die komen uit de grote verdrukking, die hun klederen hebben witgewassen in het bloed van het Lam. Daarom staan zij voor de troon van God'.

(december 2006) Familie Peijnenburg

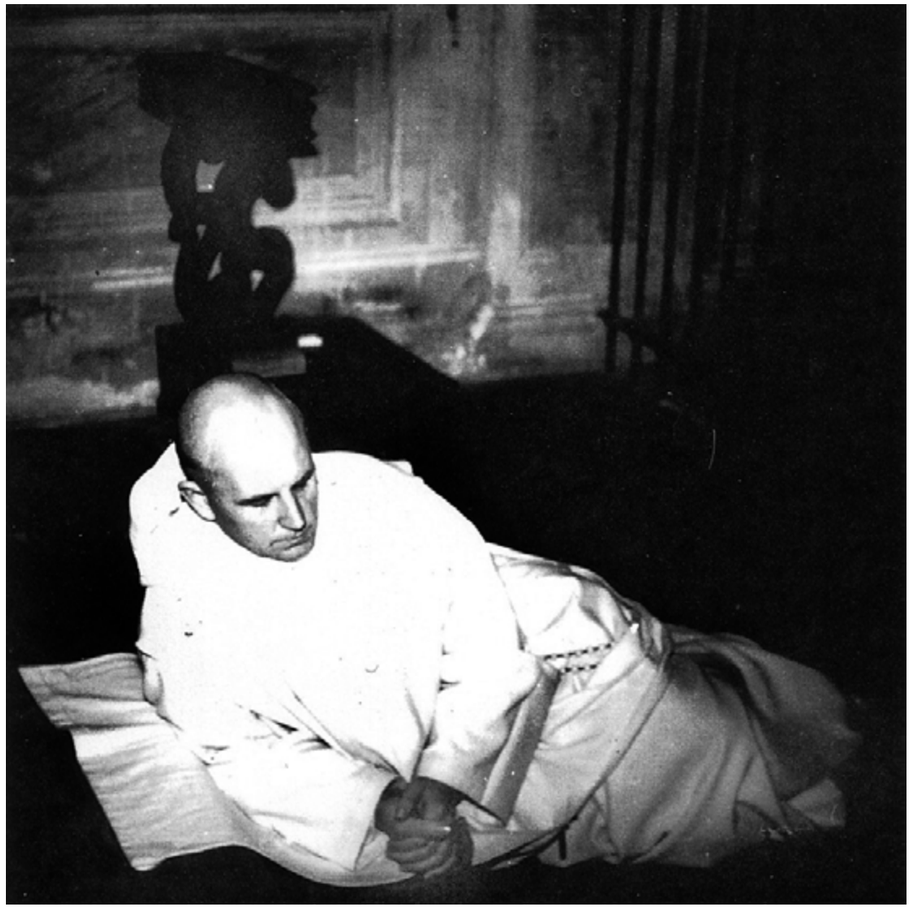

..... Ja,ik heb niks op papier. Ik moet heel vlug alles in m'ne geest verzamelen,al die gedachten,al die mooie dingen,die ik gehoord en gezien heb,dezen dag vooral,al dat mooie,dat ik van U ontvangen heb in stem,in zang,in gebed vooral;het ontzaglijk mooie,wat vooral vanmorgen heeft plaats gehad,'t eerste H.Misoffer,wat ik heb mogen opdragen.
Het eerste H.Misoffer,waar ik vijftien jaar geleden naar verlangde,innig naar verlangde.Maar wanneer ik zeg vijftien jaar geleden,dan is dat al meer dan twintig jaar geleden.
Meer dan twintig jaar geleden,wanneer ik met paard en kar over de straat reed,dan liep ik langs de kar en ik dacht aan O.L.Heer,ik dacht aan priesterschap,en ik vroeg aan O.L.Heer,dat ik ook geen priester zou kunnen worden;en soms liep ik,na gebeden te hebben,prekende naast m'n kar,ook al hoorde het niemand,maar O.L.Heer die hoorde 't. Hij hoorde m'n preken.
't Waren geen mooie preken,maar Hij hoorde de liefde in die schamele preken,in dat preek-verlangen,in 't verlangen niet om zelf predikant te zijn en om zelf naar voren te komen,maar dat diepe verlangen,dat steeds dieper werd en inniger werd,om Hém bekend te maken,om Hém te laten groeien en zelf kleiner te worden. Dat verlangen kwam steeds sterker naar voren,ik moest er steeds meer voor bidden,steeds meer voor offeren en daaruit groeide een strijd,om alles te verlaten,alles,wat mij zo ontzaglijk dierbaar was geworden,de huiselijke kring,die mij geweldig dierbaar was,de hele boerderij,om 't eerlijk te zeggen - niemand kan er ook aan twijfelen, vooral omdat iedereen het er over eens is,dat het bijna wonderbaarlijk is, dat ik alles,die boerderij,die paardenfokkerij,het vee en heel het bedrijf kon achterlaten; zoveel keer hebben ze mij dat gezegd,en dan dachten ze, dat dat door een geweldige wilsdaad van mij kon,dat ik dat speciaal wou doen door geweld van wil. Zij vonden dat een krachttoer van mij en zij dachten er niet aan,dat er Iemand was bóven mij,ín mij,die heel mijn wezen aantrok om tot Hem te komen,die mij kracht gaf om alles te verlaten, die mij een liefde schonk en een liefde afdwong,die zo sterk was,dat ik zeg : alles,alles,álles wil ik voor U prijsgeven,'t schoonste,'t rijkste, 't mooiste,want veel,Lieve Heer,Ge weet,is me dierbaar.
En toen 't materiële was weggevallen,zodat ik kon zeggen : dat kan ik verlaten,dat kan ik missen,toen kwam het grote verlangen,wat altijd toch geleefd had : ook een schoon gezin te hebben.

Ik hield van schoon leven in de wereld,van mensen om me heen, ik hield,eerlijk gezegd en iedereen weet dat,van kinderen,heel veel van kinderen zelfs en heel veel van meisjes,maar dan moet ik niet zeggen : van meisjes,van veel meisjes. Ik hield werkelijk van degelijke meisjes, die mij toen al zeer dierbaar waren. En het is voor mij een ontzaglijk groot offer geworden,het grootste offer,het allergrootste offer,wat ik moest brengen voor ik werkelijk op kon gaan en de roepstem kon volgen van O.L.Heer; maar Hij heeft me daarvoor de kracht gegeven,om ook dat laatste offer te brengen,om het allermooiste wat voor een mens in de wereld te bereiken is,prijs te geven : het innige mooie samenleven,het huwelijksleven,het liefdeleven,het met mekaar opgaan in het gezin tot God en het gezin tot God voeren. Gelukkig kon ik dat offer brengen en ik kan O.L. Heer niet dankbaar genoeg zijn,dat Hij me de grote genade gegeven heeft na zware strijd,na uren wakker liggen,na dagen en maanden en bijna jaren mezelf afvragen : kan ik dat offer brengen,mag ik dat offer brengen-, dat Hij mij toen de grote genade schonk van te zeggen :"Ja,Lieve Heer, ook dit laatste,dat allerdierbaarste,dat wil ik nou geven"; en Hij gaf mij toen de genade,om dat allerdierbaarste : een gezin te stichten,een werkelijk degelijke,hoogstaande,lieve vrouw,die ik makkelijk vinden kon en die ik heel goed kende,om die prijs te geven,- en Hij gaf de genade, om er nooit meer naar terug te verlangen.
Sinds ik gezegd heb :"O.L.Heer,ik geef 't", heeft Hij gezegd : "Ik zal U de vrede geven",en nooit meer heb ik de strijd moeten strijden en ben

ik voor het grote probleem gesteld geworden,terug te nemen wat ik gegeven heb. Permanent gaf Hij me de kracht,om het grote offer wat ik gegeven had en gebracht had,om dat te blijven geven tot deze dag.
Tot deze dag niet alléen,maar geheel mijn leven zal nu op moeten gaan voor God alleen. Voor God alleen levend,me geheel wegschenkend in liefdeleven voor God. Uit die grote liefde moet geboren worden een liefde voor alles, wat God dierbaar is,voor alle belangen van God. En die belangen van God zijn zoveel om- en alomvattend,dat het werkelijk niet te beschrijven is. Het hele mystieke Lichaam van de Kerk,wat de grote levende Christus uitmaakt in de wereld,dat is mijn intentie en dat moet mijn intentie ook zijn,dat dat Lichaam steeds schoner,steeds rijker wordt. Door het priesterschap,wat nu mijn deel is geworden,zal ik zijn de uitverkoren hand van dat Lichaam,van dat mystiek Lichaam van Christus,in de wereld, die hand,die iedere dag zal mogen offeren aan Christus,aan de Vader,aan de Heilige Geest,het grote offer,het allerdierbaarste wat den Vader geschonken kan worden,de Christus,van wie Hij getuigde : "Deze is het in wien ik mijn welbehagen gesteld heb".
Het is een enorme genade het priesterschap te mogen ontvangen. Het is zo'n grote genade,dat het feitelijk niet onder woorden te brengen is, en dat,wanneer je er voor staat om die grote genade te ontvangen,je in een gesteltenis komt als onze lieve Moeder Maria,toen zij Moeder werd : een gesteltenis van een zekere huiver,een heilige huiver voor dat grote: Christus in je handen te mogen hebben,Christus te mogen offeren naast Maria aan de Vader in de hemel; voor alle zonden van de mensen te delgen, voor mijn eigen zonden,tot eer en glorie van het Mystiek Lichaam en tot grootste glorie van de Triniteit,de heilige Drievuldigheid.
Wanneer ik zeg,dat een huiver over me kwam,dan is dat eigenlijk heel begrijpelijk. Wat het grote mysterie van priester te worden,wat je al zo lang hebt overdacht,hebt bestudeerd,vereist,hoe moeilijk het is in de geest van Christus en naar Christus'voorbeeld,dan moet die huiver wel over je komen en die moet je vragen,doen vragen aan God,aan Christus,aan de H. Geest,om je de kracht te geven,om dat grote,waarnaar een mens bijna niet verlangen kan en waarvan een mens onherroepelijk moet getuigen,dat hij volkomen onwaardig is,om dat toch in liefde en in stil verlangen huiverend te omhelzen. Dit ontzaglijk grote is over mij gekomen. De grootte van het geweldige mysterie,dat plaats vond op de H.Priesterwijding,och, tot heden toe kan ik er niet aan toe komen,onder woorden te brengen wat een rijkdom van genade over me gekomen is.
De dagen van tevoren waren heus geen rijke feestdagen van overweldigende genade. God heeft gewild,dat ik durfde geloven,dat Hij alles kon vullen, wat in geloof mij bij was,en de leegte van die dagen die werd overvol vervuld door de grote genade van de priesterwijding.
Het grote moment van de handoplegging door de bisschop,de grote genade, die mij toen ten deel viel,heb ik op zeer bijzondere wijze mogen ervaren. En toen ik priester werd en toen ik zeker werd,dat ik het was uit de liturgische teksten,die daartoe aangewend werden,toen werd mijn liefde nog groter en mijn vertrouwen was toen volkomen. En mijn hart ging liefdevol uit naar mijn dierbare Drieëenheid,die mij in alle nietigheid wou aanvaarden om priester te zijn,priester niet voor enkele jaren,nee,in eeuwigheid. Vijftien jaar heeft het geduurd vooraleer ik tot dit grootse,dit ontzaglijk mysterie mocht geraken,deze grote genade van de priesterwijding mocht ontvangen. En wanneer men mij vraagt : Is dat offer niet bijna te groot,vijftien jaren lang? - dan zou ik zeggen : Wanneer ik nog vijftien jaren moest doorgaan,dan zou ik nog vijftien jaren doorgaan.
En wanneer ik de offers zo zwaar als ze waren en zo moeilijk als het was weer opnieuw nog moest brengen,zou ik ze met dezelfde liefde willen brengen,weer vijftien jaren. Want wanneer de grote genade,die je deelachtig wordt door het priesterschap na zo'n zware strijd,die gestreden moest worden,en wanneer die strijd gestreden is,zó beloond wordt,dan vraag je je eigen af : Kan er feitelijk wel genoeg geofferd worden?

Kan er feitelijk wel genoeg geofferd zijn voor zo'n grote genade,om medeofferaar te worden,medeofferaar met Christus,een andere Christus; iedere dag,iedere minuut mag ik één zijn met Christus,mag ik in een offergesteltenis alles wat ik mag doen,opdragen tot glorie van de Vader,de Zoon en de H.Geest en tot welzijn van de hele Kerk,het hele Mystieke Lichaam.
Ik ben nu na dit mooie,wat nu vandaag door de Eerste H.Mis is gebeurd, zo innig met God verenigd mogen worden,dat ik God heb mogen vertegenwoordigen - ja onbegrijpelijk is het eigenlijk,dat een kleine,nietige mens door God wordt geroepen,door God wordt aanvaard om Jezus Christus op te dragen tot glorie van de Vader,tot Zijn glorie,dat Hij daarvoor een mens van zo klein formaat,zo'n nietige mens wil gebruiken,om iedere dag te hernieuwen dat offer,dat Hem het allerdierbaarst is,dat onuitsprekelijk grote offer der H.Mis.
Wanneer wij steeds meer en steeds dieper gaan doordringen in dat ontzaglijk mysterie van de H.Mis,dan wordt de taak van de priester steeds schoner,steeds verhevener,heel het leven gaat helemaal op in dat H.Offer, dat H.Offer,de Christus zelf,waarin alles culmineert,'t gehele leven,alle offers,alle liefde,alle blijheid.
Dat alles wil de Vader aanvaarden,niet meer van een eenvoudig,gewoon mens,maar van iemand,die Hij van gewoon mens heeft willen verheffen tot een "alter Christus",tot Zijn Priester,Zijn Sacerdos in aeternum.
Ik kan geen woorden vinden en geen gedachten vinden,om God daarvoor dankbaar te zijn. Hoe lang ik ook na zou denken,hoe lang ik ook zou proberen, om de mooiste gedachten daarvoor te formuleren,ik zou er niet in kunnen slagen. Ik kan alleen zeggen : Vader in de hemel,Jezus Christus,Heilige Geest,wat zijt Gij onuitsprekelijk goed geweest voor mij.
Ik kan met onze heilige Vader en Stichter zeggen : O Bonitas, O goedheid! En in dat gebed "O Goedheid" daarin ligt alles besloten. Dan hoef ik niet verder meer gaan te zoeken. Daarin ligt alles besloten wat God omvat: goedheid,pure goedheid voor ons,liefde en goedheid daarmee kan men God, de H.Drieëenheid,Christus helemaal samenvatten.
En die goedheid,die pure,zuivere goedheid,die is zo enorm groot en zo blijvend,dat wij het niet beseffen kunnen. Het kan ons alleen doen stamelen,steeds opnieuw met onze Vader Bruno : O Bonitas, o goedheid,steeds O Bonitas,wat opwelde uit zijn steeds met God verenigde ziel.
O Bonitas - Hij zocht niet meer naar veel woorden. Hij zocht niet meer om alles met zijn pen vast te leggen - hij zei,hij bad : O Goedheid, O Bonitas. En dat wil ik met Vader Bruno steeds ook zeggen tot onze God en Vader,tot de Zoon en de H.Geest.
"O Goedheid,o Goedheid,dat Gij hebt willen neerzien op mijn nietigheid, op mijn niet-goedheid,op mijn kleinheid" ; en ik vraag de H.Drieëenheid dat zij mij mogen brengen tot steeds intiemer leven met hen,tot steeds groter liefde-verkeer,en dat zij mij niets meer doen verlangen dan in dit leven steeds inniger met hen te leven,voor hen,helemaal voor hen alleen ; en dan hoef ik niet verder mijn intentie uit te strekken,want in dat "voor God alleen" ligt automatisch geheel omvat alles wat God dierbaar is, het hele Mystieke Lichaam van de Kerk.

Dan moet ik nog,wanneer ik deze grote genade in mij ervaar,terugdenken aan al degenen,die mij zo dierbaar geweest zijn altijd,die al gestorven zijn en degenen,die mij dierbaar zijn en nog leven,degenen die mij zo ontzaglijk geholpen hebben.

En dan valt het niet moeilijk om te gaan naar de ware grootste personen hierin,want ik hoef maar terug te gaan naar de oorsprong.
En wanneer ik bij de oorsprong ben,ben ik bij Vader en Moeder.
En wanneer ik bij Vader en Moeder ben,dan wordt het zo makkelijk om te kunnen vaststellen,wie het grootste aandeel van allemaal op deze wereld gehad hebben aan het grote wat mij is deelachtig geworden.
Van jongsaf aan heb ik zoveel schoons en goeds van U ontvangen,zoveel schoons en goeds van U gezien. Ik hoefde maar naar Vader en Moeder te kijken hoe ik leven moest en Vader en Moeder hebben mij gesterkt door hun voorbeeld en door hun woord. Hun voorbeeld vooral van innig samenleven,

van samenwerken en samen bidden,van samen offeren; hoe ontzaglijk veel, Vader en Moeder,hebt gij geofferd. Wanneer ik terugga in mijn gedachten, ik was nog tamelijk klein,dan zie ik Moeder,hoe zij zat te naaien en te stoppen,vooral wanneer zij 's avonds laat,ja vooral 's nachts of tegen de nacht,tegen twaalf uur,nog bezig was; als ik dan voor een of ander uit bed kwam,dan vond ik Moeder bij de lamp stoppend,maar als ik dan opkeek, dan zag ik dat zij niet alleen stopte,zij deed meer dingen,zij deed behalve stoppen het grootste wat men doen kan,'t allergrootste en allerschoonste : zij deed bidden.

Het "ora et labora",het bidden en werken,dat zag ik van Moeder. En Vader zal het me helemaal niet kwalijk nemen,hij zal er in tegendeel heel blij om zijn,dat ik nu eerst met Moeder begin,omdat hij weet,dat het kind,dat zo innig met Moeder verbonden is en in oorsprong wanneer het geboren wordt,helemaal zo innig met Moeder leeft en zo innig met Moeder opgroeit,dat ook de eerste gedachten zijn geweest bij Moeder en daarna heel gauw naar Vader.

Moeder,dat bidden van U,dat ging gepaard met werken en met offeren. Hoe ontzaglijk veel hebt U geofferd voor ons allemaal,zo'n prachtig voorbeeld hebben wij aan U gehad. Zo lang wij U gekend hebben in het huiselijk leven,altijd liefdevol,altijd zachtaardig,altijd goed en behulpzaam, altijd eenvoudig,altijd liefdevol voor iedereen,waarmee U in aanraking kwam,mild voor de armen,behulpzaam voor bedroefden,vriendelijk voor iedereen,die een vriendelijk woord nodig had,troostend voor allen,die troost zochten. Met stille hand gaaft gij de bedelaars en Vader,hij wist het zo goed en hij was er zo blij mee. Want Vader die was helemaal één met U,al die jaren van Uw huwelijksleven - die zijn zo heerlijk schoon verenigd geweest. Van jongsaf aan kunnen wij ons niets anders herinneren dan eendracht en liefde van Vader en Moeder. Eendrachtig samen bidden,samen werken,samen offeren. Want Vader zei mij zo vaak : wanneer ik niet mijn Mina, mijn beste vrouw gehad had,dan zou het mij niet zo zijn vergaan.
Met haar voorzichtige en liefdevolle raad heeft zij altijd het goede en juiste midden weten te kiezen en in alles mij zo goed bijgestaan.
En hun eenheid was zo groot,dat wij nooit in het gezin hebben kunnen constateren onenigheid,hatelijkheid,hardheid,verre vandaar.
Niemand van ons zal het kunnen getuigen,dat Moeder brutaal was tegen Vader of dat Vader brutaal of vervelend was tegen Moeder. En daarom is het de liefde geweest,die ons als richtsnoer heeft gediend,om ook in liefde op te groeien. Wij hebben dat prachtige voorbeeld van U steeds meer en steeds dieper gaan kennen met het groeien in jaren.

Dan leerde Moeder ons bij dat bidden ook offeren. Hoe klein we ook waren,ze leerde ons ons mooi te versterven in kleine dingetjes ; in offer en soberheid,in zelfverloochening werden wij,hoe klein we ook waren,al zo prachtig ingeleid op zo mooie,eenvoudige manier,niet om forse daden te stellen zonder liefde,maar uit echte liefde,gericht op Christus, op O.L.Heer,zoals ze toen zeide (dat is zo het makkelijkste); O.L.Heer, daar moesten we alles al voor leren doen,alles al voor leren offeren,dat werd steeds meer,naar de mate waarin we groeiden,door Moeder ingeprent.
Bidden en nog eens bidden,mooi bidden en goed bidden,offertjes brengen en liefde hebben voor mekaar. En Moeder die wilde niet die liefde bewaren voor haar alleen,maar Moeder die wees de weg naar liefde voor Vader.
En echt op een juiste en verstandige manier,als grote en liefdevolle vrouw, wees zij ons - hoe wij ook haar mooie eigenschappen bewonderden,waarvan zij ons helemaal niets vertelde,maar die ze alleen stil liet bewonderen,zonder dat zij wist,dat wij ze bewonderden - naar Vaders eigenschappen en hoe groot en dierbaar Vader ook voor ons moest zijn. Zij wist haar moederlijke taak te volbrengen op zo voorname en schone wijze. En zij wist hoe ver haar moederlijke taak ging,zij wist wat de taak van Vader was en hoe zij de kinderen,die van nature zo aan Moeder gehecht worden en zo hun speciale liefde willen geven aan Moeder,ertoe moest brengen,ook hun grote liefde te schenken aan Vader,hun eerbied en achting,gehoorzaamheid en onderworpenheid aan het hoofd van het gezin. En dan zei Moeder,wanneer wij iets vroegen : Ga het eerst aan Vader vragen. Moeder zei niet : Ge moogt dit

al van mij. Nee,ga 't eerst eens aan Vader vragen en dan als 't van Vader mocht,dan zei Moeder : Ja. Dan was het goed en dan wás 't ook altijd goed, want dan was Moeder ervan verzekerd,dat de eenheid en de liefde geen nadeel kon lijden uit de mogelijkheid,die er anders bestond,dat iets wat zij goedvond door Vader werd afgekeurd, en dat er geen slecht voorbeeld kon volgen. En zo hebben wij dan met het groeien Vader gezien, Vader gehoord, Vader bewonderd. Maar wij moesten daarvoor iets ouder worden. Toen wij nog maar acht,negen,tien jaar oud waren,toen was Vader ook wel een dierbare voor ons,maar die was meer de gezagsdrager,aan wie wij moesten gehoorzamen en voor wie wij koste wat kost ieder offer moesten brengen,zonder pardon moesten doen wat hij zei. Maar het werd ons gemakkelijk gemaakt door de zekere overtuiging,dat we ook altijd veilig waren. Wanneer Vader ons verbood en we zagen het niet direct in,dan bleek heel spoedig,dat Vader gelijk had gehad. En 't werd ons steeds duidelijker,dat wanneer wij wisten te gehoorzamen,wisten te buigen en te zeggen : Vader heeft 't zo gezegd, Vader wil het zo hebben,wij willen 't ook zo doen, - 't steeds het beste was. Wij werden van het begin af aan,dat wij meer open kwamen staan voor Vaders invloed in het gezin,steeds meer ook tot Vader getrokken; steeds meer gingen wij zien,hoe ontzaglijk veel arbeid Vader heeft verzet en hoe ook hij,zoals Moeder, die arbeid wist te vervullen en wist te doen vruchtzetten en vrucht te doen dragen door zijn gebed. Hoe ontzaglijk dikwijls hebben wij Vader biddend rond 't huis,biddend door 't huis,biddend door de stal horen lopen. Ik herinner me altijd nog zo goed,hoe ik Vader in 't veld steeds maar zag,beginnend aan zijn werk met een kruisteken ; wanneer hij de klokken hoorde luiden voor een overledene,dan was hij daarbij ; die overledenen die moesten geholpen worden,die moesten ook wij gedenken,hij leerde ons dat,om ontzaglijk veel liefde te hebben en medelijden en barmhartigheid te tonen aan de doden,aan de afgestorvenen.
Hij leerde ons bidden onder 't werk,hij leerde ons bidden in de gezamenlijke,huiselijke kring. Vader leerde ons bidden,hij liet ons bidden.
Hij liet ons voorbidden,ieder op zijn beurt moest dat leren,iedereen moest dat goed doen en iedereen moest dat zoveel mogelijk en zo schoon mogelijk doen. Vader ging naar de kerk,Vader ging niet naar één Mis,altijd naar twee Missen. Vader ging zoveel te Communie,Vader ging zoveel te biechten. We gingen steeds meer zien,hoe mannelijk groot en hoe christelijk hij was, en die grote invloed heeft zich steeds verder uitgebreid in ons gezin.Toen wij rijper werden,toen wij stilaan van school kwamen,toen konden wij steeds meer gaan genieten van de goede raad. Hoe ontzaglijk veel gesprekken hebben wij gevoerd aan tafel over allerlei onderwerpen,waarover wij langzamerhand ingeleid moesten worden,hoe ontzaglijk veel rijke ideeën,rijke opvattingen hebben wij kunnen verwerven,zijn wij rijk geworden door Vaders diepgaande blik,door Vaders verstandelijk inzicht,door Vaders grote,diepe kijk op de grote dingen,die 't mensenleven,'t sociale leven, 't organisatieleven,'t samenleven,'t liefdeleven onder mekaar en voor mekaar omvatten,het behulpzaam zijn,alles leerde Vader,maar vooral leerde hij ons zedelijk leven,zoals hij dat noemde,echt zedelijk leven,degelijk zijn,degelijk zijn,daar kan men ontzaglijk veel onder vatten.
Vader wilde,dat wij degelijk werden,degelijk opgroeiden,met degelijke opvattingen,echte degelijke principepen,waarop je heel je leven kunt steunen, waarop je alles kunt terugbrengen."Dit past niet,dat mag niet,dit behoor je te doen,dit is passend". En dat werd ons van stond af aan,toen wij ontvankelijk werden voor die opvattingen,op die mooiere leeftijd daarvoor, zo mooi ingeprent. Steeds meer en steeds dieper werden wij ingewijd in de belangrijke dingen,die ons moesten maken tot volwaardige mensen.
En voor ik op studie ging,die jaren,die daaraan voorafgingen,wat zijn dat ontzaglijk mooie jaren geweest in ons gezin. Hoe ontzaglijk mooi hebben wij samengeleefd. Het is altijd een feest geweest voor ons.
En we hebben zo mooi met elkáár samengeleefd,niet zoetelijk,niet altijd alles maar goedkeuren van mekaar en niet zomaar de mond houden voor elkaar. Nee,het is altijd in die jaren geweest : wat er niet in orde was,wat niet paste en waar we het niet over eens waren,dat werd geuit.

Het was echt zoals wij dat zeggen : een mekaar opvoeden,een mekaar opvoeden,zoals dat ook bij een priesteropleiding is. Dat mekaar schaven,dat mekaar de kantjes zien te verwijderen,dat gebeurde zo schoon in ons gezin. Iedereen werd op zijn tijd op zijn nummer gezet,wanneer hij zich niet passend gedroeg. En dan kreeg hij een ware,degelijke richtlijn van Vader en daar werd over gesproken onder elkaar en daar waren we het over eens.
En wanneer degene,die het betrof,'t niet direct daar mee eens was,dan bleek hem ook weldra,dat hij veilig was,wanneer hij toch die richtlijn volgde en wanneer hij zich aanpaste aan de algemene opvatting,die in ons gezin over dat onderwerp heerste en die wij van Vader en Moeder georven hadden.

We hebben mekaar zo ontzaglijk veel geholpen. Het was een prachtige,fiere liefde,wij waren niet bang voor elkaar,wij hielden van elkaar en daarom hoefden we niet bang te zijn voor elkaar.
Wij konden elkaar de waarheid zeggen en juist daardoor kwamen wij ieder persoonlijk zo goed achter onze moeilijkheden en de kantjes van ons karakter. Want opgroeiende heeft iedereen zijn moeilijkheden en zijn vervelende kantjes en wanneer die zo door elkaar leren verdragen te worden,wanneer die zo schoon opgenomen worden,fier en moedig,dan kan dat zo invloedrijk zijn voor de vorming van een karakter ; niets blijft er verborgen,je hoeft niet te zeggen : kijk,dat weet ik niet,daar heb ik geen erg in,nee,er bleef niets verborgen,alles werd duidelijk. Iedereen kreeg te horen op zijn tijd, wat verkeerd was en waar hij zich aan te houden had,waarvoor hij moest oppassen en welke eigenschappen hij zich steeds beter moest zien eigen te maken ; hoe hij zich moest zien te gedragen om werkelijk verdraaglijk te zijn in het gezin. En vooral om zelf in de naaste toekomst werkelijk een goed gezin te kunnen stichten. Daarom hebben Vader en Moeder er steeds alle aandacht op gevestigd,dat wij moesten proberen,om in alles zo mooi op te groeien,dat wij zelf in staat waren in de naaste toekomst,wanneer wij een gezin moesten stichten,een gezin te kunnen stichten,met een degelijke wederhelft, waarvan weer iets schoons te verwachten was en waaruit weer een schoon gezin kon opgroeien.

En ieder is toen zijns weegs gegaan,ieder heeft zijn roeping gevolgd. Hoeveel heeft ieder te verwerken gehad,om zijn moeilijkheden te overwinnen en om op zijn plaats van bestemming te komen. En wanneer ik dan terugdenk aan de tijd,dat Vader en Moeder werkelijk zich afvroegen : Hoe moeten we die acht op hun bestemming krijgen ? -ja dan ben ik werkelijk zo verheugd,dat na die jaren,na zoveel jaren,zij hebben kunnen constateren : Ze zijn allemaal op hun bestemming gekomen. Maar Vader en Moeder waren werkelijk goed bezorgd,niet overdreven bezorgd,niet zo bezorgd,dat wij er alleen op uit moesten zijn,om werkelijk een plaats te veroveren door geldwinning. Vader en Moeder zeiden ons : Heel veel geld zullen we je niet mee kunnen geven,maar we zullen er alles voor doen,wat we kunnen,om je dat te geven,waardoor je in de maatschappij zult vooruit kunnen,waardoor je een goed gezin kunt stichten,waardoor je bekwaam kunt worden voor datgene,wat je te wachten staat. En dat hebt ge ons gegeven,Vader en Moeder,,ons allemaal,stuk voor stuk,opgroeiend van de oudste tot de jongste. En het is zo wonderlijk geweest,hoe dat allemaal heeft plaats gehad. Toen U werkelijk met enige huiver de toekomst tegemoet zag,toen is niet die huiver zo groot geworden,dat U pessimistisch,dat U te donker de zaken zag,maar U hebt ons gewaarschuwd voor de werkelijkheden,die er waren.
En ieder heeft die werkelijkheden ingezien,iedereen heeft gezien,dat er niets groots te bereiken is als men zomaar losraak wegleeft,dat er moet gebeden worden en dat er moet geofferd worden,dat er degelijk geleefd moet worden,dat er alles op gezet moet worden om werkelijk het ideaal,wat gezien wordt,ideaal na te streven,en alles daarvoor aan te wenden om dat te bereiken. En met het vorderen van onze jaren werd het voor ons ieder de tijd om op bestemming te komen. En O.L.Heer heeft U daar zo ontzaglijk bij geholpen. Hij heeft U zoveel kracht gegeven,Hij heeft U zoveel liefde en genade geschonken,dat U ons hebt kunnen brengen op onze plaats van bestemming.

Successievelijk aan is ieder op zijn bestemming gekomen. Van het eerste huwelijk af van Cisca en Marie -; en als we in volgorde nemen van leeftijd,dat ik begonnen ben,om op bestemming te komen ; Thomas,die op zijn bestemming ging komen en al op zijn bestemming is ; Anna,die ook al leek toch in de wereld te zullen komen en die door Gods ontzaglijke goedheid werd verrijkt met een zo schone roeping voor het kloosterleven.
Daarna Riek,die is ook zo mooi op haar bestemming gekomen.
En Sjaan,die ook naar het klooster door Gods genade getrokken werd.
En Jan,d'n allerjongste,waar wij zoveel plezier van hebben beleefd,omdat hij de jongste was en omdat wij hem allemaal zo mooi hebben zien opgroeien. Met vreugde kunnen wij ook terugdenken aan die tijd,dat we Jan hebben zien opgroeien. We hebben daar zo van genoten,dat hij,hoe klein hij ook was,zo innig met Moeder samenleefde,zoveel van Moeder hield. Hij heeft van Moeder, zo klein als hij was,zoveel geleerd,hij heeft van Moeder ook weer zo schoon geërfd een devote,echte,schone liefde,een gebedsliefde. Hoe klein hij was, wij hebben het allemaal gezien : hij was nog zo'n kleine dreumes,toen hij al een grotje in elkaar ging timmeren met allerlei stenen,nee het was gruis geloof ik in die eerste tijd,met gruisplakken ging hij een grotje in mekaar zetten en daar moest een Lieve Vrouwke in komen. Hij moest daar gaan bidden op zijn tijd en het grotje werd steeds groter,het werd steeds schoner,hij ging er steeds meer naar toe,hij ging steeds meer bidden.
Hij ging met Moeder naar de kerk en die twee die konden zoveel praten samen. Altijd kon hij met Moeder over geestelijke dingen praten,hoe klein hij ook was. En Moeder heeft zoveel aan hem beleefd in die jaren dat ze met hem naar de kerk trok,zo'n kleine dreumes naast haar en de gesprekken die waren toch zo mooi en zo verheven. En Moeder heeft toen in die jaren de liefde,die in hem zo innig leefde,weten op te wekken,weten op te voeren.
En die kleine man,hoe klein hij ook was, - en niemand kon zeggen,dat zo iemand werkelijk bewust kon zeggen,dat hij priester zou worden,hij zei al : hij werd pastoor,hij werd pastoor. Hij werd net als Jan van Ome Marinus.
En wij hoopten,dat dat eens zou kunnen waar worden,maar hij was nog zo klein en hij wou altijd,ja hij wou priester worden. En hij groeide op in jaren, hij bad steeds meer en steeds liever en hij werd steeds aangenamer aan God. En toen hij tot de tijd kwam,dat er werkelijk van een keuze kon sprake zijn, toen hield het stand. En wij konden er steeds zekerder van worden - en Moeder was er al zo gelukkig om en Vader deelde geheel haar geluk - dat de kleine man,die toen een jaar of tien werd,zo prachtig vast verlangen bleef naar priester-worden.Z'n studie beantwoordde eraan,hij werd weer eventjes een beetje ouder,steeds een beetje ouder tot de tijd dat hij beslissen moest en hij bleef in de goede richting,waar Moeder zo naar verlangde,dat hij priester zou worden. Hij ging naar den Ruwenberg en het bleef niet bij den Ruwenberg ; toen hij daarvan terugkwam,toen kon hij naar het seminarie gaan,na nog wat bijgewerkt te zijn en nog wat bijlessen gekregen te hebben.

En wanneer ik dan in die tijd kom,dan komt er iets heel bijzonders in mij ook. Al zo lang van tevoren,zo lang leefde ik met hem die roeping mee. Die stille roeping van ook priester te worden,die al,zo klein als hij was en zo vaak als hij dat zei,ook in mij weerklank en liefde vond.
En toen de tijd kwam,dat hij naar het seminarie zou kunnen gaan,toen was de tijd voor mij ook gekomen,dat de grote strijd gestreden was,die gestreden moest worden om alles vaarwel te zeggen; en toen kon ik door Gods genade zeggen : Ook ik wil gaan studeren,ik wil alles verlaten en voor priester gaan studeren. Toen is die schone tijd gekomen,de schone tijd waarop wij samen zijn opgegaan in onze studie. Jan die was in het begin nog erg jong, om altijd met mij om te gaan,maar hoe jong hij ook was,hij was zo graag bij mij en ik was zo graag bij hem en onze invloed op elkaar was zo schoon en zo gunstig,we begrepen elkaar zo schoon,dat wij van meet af aan zo tot elkaar getrokken werden,dat wij practisch van die tijd af steeds innig met elkaar de roeping hebben beleefd en verder gingen tot op de dag van vandaag. Hoe schoon is die tijd geweest van onze opleiding,van onze opgang.
Wat hebben wij nog genoten van die dagen in ons gezin,hoeveel vreugde,hoeveel schoonheid hebben wij genoten in onze vacanties,die mooie,prachtige

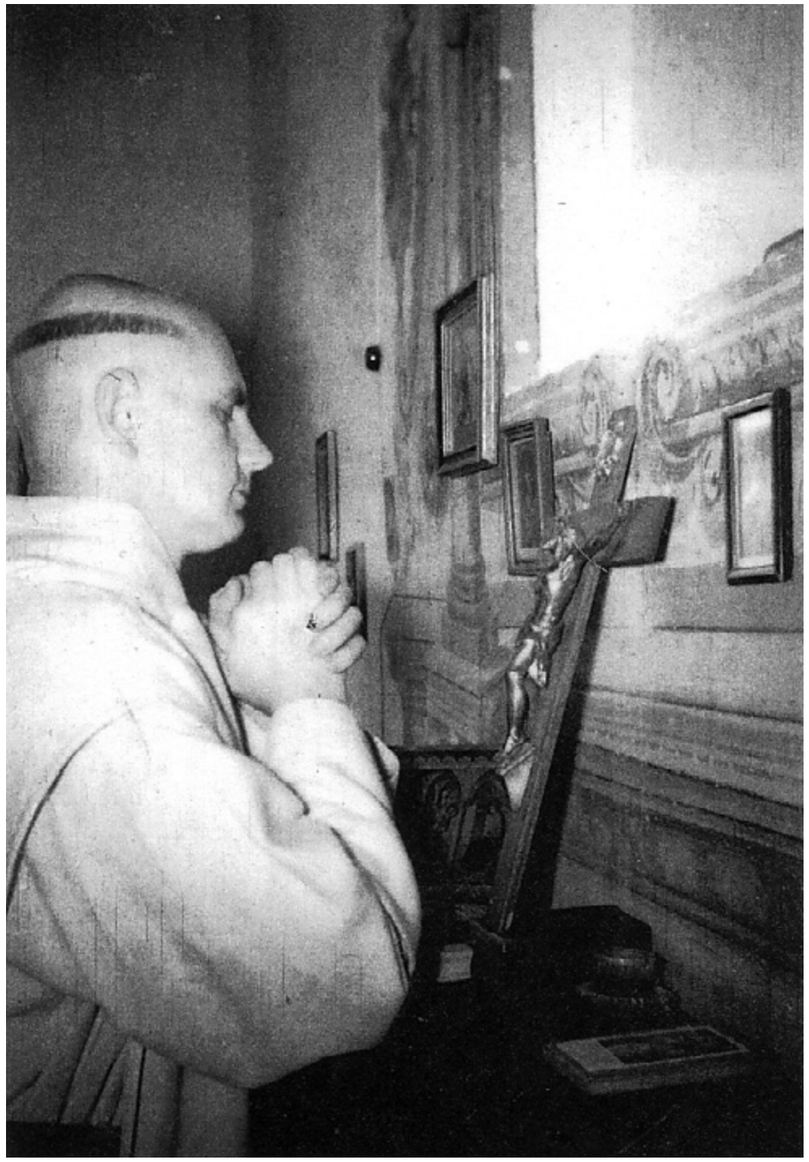

vacantiedagen,die wij zo intiem samenleefden,waarin wij zoveel van elkander hielden en waarin wij elkaar zoveel liefde en zoveel goeds meegaven.
Toen is de tijd gekomen,dat Jan naar het Groot Seminarie mocht en ik mijn keuze kon doen. Toen ben ik in noviciaat gegaan en toen is mijn kloosterleven begonnen ; en mijn kloosterleven was zo gelukkig en zo schoon al in Heeswijk. En God ging mij overstelpen met zo'n bijzondere liefde,Hij trok mij zo tot zich,dat er stilaan geen ander verlangen meer was dan geheel en al en stil voor Hem te leven,een stille liefde,geheel voor Hem.
Door de genade geholpen mocht ik toen een schone tijd daarna beleven bij de Trappisten. En alleen God weet wat een schoon geluk ik in Tilburg heb beleefd. Welk een ontzaglijk grote genade is mij toen deelachtig geworden. God alleen weet hoeveel rijkdom ik toen van Hem heb ontvangen.
De grote rijkdom,de grote genade,om niets meer te verlangen dan een heel leven te wijden aan gebed,aan offer,aan liefdeleven. De grote genade,de grote steun van God,heeft mij de kracht gegeven en gesteund,dat ik kon komen tot het grote leven waarin ik nu gekomen ben.

Het Kartuizer-leven,waarnaar ik al verlangde,voordat ik naar Tilburg ging,dat Kartuizer-leven,geheel alleen voor God leven in stil-beschouwende liefde,dat ideale leven,dat ik zozeer verlangde,maar dat ik aanvankelijk nog niet aandurfde,dat leven dat durfde ik aan,toen ik die grote genade had ontvangen in Tilburg.God heeft mij daar door Zijn grote genade geholpen om door de overheid daar over mij gesteld de goede beslissing te nemen en mij te helpen en te leiden tot datgene wat zij zagen dat het grote ideaal was, dat voor mij weggelegd was. En zij hebben alles ertoe bijgedragen zoveel zij konden,vooral de novicemeester,om het ideaal dat hij wist dat het mijne was en wat hij zag dat van God kwam,te bereiken.Dat ideaal dat durf ik niet tegenhouden,zei hij,ik durf Gods hand niet weerstaan. En zo ben ik dan tot dit ontzaglijk schone leven gekomen.Dit schone leven wat voor niemand te begrijpen is,dit leven dat moet beleefd en geleefd worden.
Er is zo'n contradictie alleen voor de mensen in de wereld in ons leven, een werkelijke tegenspraak,het is zoals wij zeggen zo paradoxaal.
En dat wil dan zeggen,ja paradoxaal : het leven dat jullie leiden dat lijkt van de ene kant iets geweldigs,iets groots,- en van de andere kant lijkt het dat grote tegen te spreken,niet bij elkaar te horen.
En dat leven dat kun je alleen door het te leven ervaren als iets ontzaglijks,iets onuitsprekelijk groots. En juist omdat het zo groots en zo schoon en zo verheven is,wekt het voor buitenstaanders de indruk,dat het niet mogelijk is,om dat leven te leven,om zo te leven voor God alleen,opgesloten, noemen ze dat,helemaal alleen in een kluis.Ze weten niet,dat wij met God leven,helemaal met God verenigd in liefdeleven,wat ons alleen de kracht en de sterkte kan geven om te volharden. Hoe rijk en hoe schoon dit leven ook is,er zijn ontzaglijke offers aan verbonden. Ons leven kan bijna geen leven zijn van altijd feest,van genieten van Gods genade,van leven zonder moeilijkheden. Ons leven moet een leven zijn zo sterk gelijkend op het leven van Christus,op het offerleven van Christus en 't gebedsleven van Christus, dat het niet te begrijpen is voor een buitenstaander hoeveel er in ons leven moet geofferd worden en hoe schoon dat offer is in ons leven.
Zij kunnen dan ook niet begrijpen hoe dierbaar ons dat offer is, hoe graag we dat overhebben voor O.L.Heer,hoe dierbaar ons de strengheid en de hardheid van het leven is; want wij zien dat alles niet als een drukkende last, als een juk wat op ons rust,wat op ons drukt,maar die last is ons zoet.
En die zoetheid komt van de liefde,die ons geschonken wordt door de goddelijke liefde en daardoor geholpen alleen kunnen wij volharden.
Want volharden is zo ontzaglijk veel vereist voor ons leven. De eerste jaren desnoods doorbrengen in ons zware leven is nog tamelijk mogelijk,maar 't leven op de lange duur,door de lange jaren heen,elke dag elk jaar,altijd hetzelfde,dat kan zwaar gaan drukken,als men niet blijft staan in de juiste liefdes-verhouding met God,en wanneer alles wat geofferd moet worden, niet in die echte liefde-gesteltenis geofferd wordt. En daarom zijn wij er nog niet,wanneer wij onze professie gedaan hebben of priester zijn; het komt pas aan op de voleinding. En daarom vraag ik U speciaal te bidden,dat ik het tot een goed einde mag brengen.

En dat zal ik alleen kunnen uit de genade,de ontzaglijke genade,die mij daarvoor geschonken zal worden. En dan hoef ik alleen maar dit ene ding te doen: Zijn heilige wil te volbrengen,iedere dag opnieuw te leven volgens Zijn heilige wil en Zijn welbehagen.En wanneer ik dat zal kunnen iedere dag opnieuw, ieder moment Zijn heilige wil volbrengen,zoals Hij dat van mij verwacht en het liefste heeft,dan zal ik waarlijk Kartuizer kunnen zijn,zoals een Kartuizer behoort te zijn: geheel en al voor God levend in liefde,een liefde, die zo teer is,dat zij zo innig en zo schoon lijkt op de pure,schone liefde in 't liefdeleven van het huwelijk.
Die liefde,die zo voorzichtig wordt om niet te kwetsen,die alles vermijdt, de miniemste kleinigheden,en juist in tegendeel alles gaat zoeken en alles gaat verlangen,om attenties te bewijzen. Dat wordt liefde en dat is liefde, steeds er op uit om attenties,liefdes-attenties te bewijzen,liefde te geven; en daarop komt heel ons leven neer,liefde,pure liefde.
En dan kunnen wij na een zwaar en moeizaam leven,na een rijk en verdienstelijk leven,werkelijk opgaan naar God en onze ziel terugschenken aan Hem,die ons de ziel geschonken heeft.

En dan hoop ik en dan bid ik,dat jullie me daarin bijzonder zullen steunen en helpen. En ik van mijn kant,ik beloof jullie allemaal heel bijzonder te helpen,opdat jullie allemaal jullie ideaal bereiken,jullie ideaal, wat ik ken en waarop ik niet verder in kan gaan en in mag gaan; jullie ideaal,wat ook zo schoon is,ieder voor zich,jullie huwelijksleven,waarop ik niet in hoef te gaan,omdat ik het huwelijksleven van Vader en Moeder heel breed, overdreven breed heb uitgelegd en dat ook jullie leven is.
Ik weet van jullie allemaal,dat jullie dat leven van Vader en Moeder zo prachtig mogelijk willen navolgen en ook datgene,wat je van Vader en Moeder geleerd hebt,zo prachtig willen bewaren en doorgeven aan jullie kinderen,aan jullie gezin. En mijn gebed zal daarbij helpen iedere dag,want ik heb zoveel van jullie ontvangen in al die jaren,dat ik met jullie geleefd heb van jongs af aan,en vooral mijn studiejaren,zoveel gebeden van jullie,van dag tot dag, steeds maar door. En ik ben er zo heilig van overtuigd,dat dit ideaal niet had kunnen verwezenlijkt worden,wanneer er niet zoveel gebeden was; jullie hebben gebeden steeds en steeds opnieuw.

En met jullie hebben nog zoveel anderen gebeden,die jullie en mij ook zo dierbaar zijn. Ik moet hierbij eventjes aan onze Tantes denken in het klooster,waarvan jullie ook allen zo overtuigd zijn,dat zij in ons gezin zoveel hebben tot stand gebracht door hun gebed. Zij hebben zo ontzaglijk veel gebeden,altijd,voor de belangen van ons gezin,voor de gezinnen van al hun broers,maar wij kunnen zeggen,dat wij allen daarvoor steeds dankbaar geweest zijn. Zij weten,dat wij echt hun gebed waarderen en dat wij echt op ons manier en met onze krachten ook hun dankbaar zijn door wederliefde en door wedergebed. En ik ben nou ook zo blij,dat ik na zoveel jaren van genieten,van, ik zou haast zeggen,steunen mee op hun schouders,bij het grote ideaal wat bereikt is nu,zo heb mogen genieten van hun steun. En dat ik nu,nu dit ideaal in ieder geval bereikt is "priester worden",dat ik nu als priester hen door priesterlijk gebed en door priesterlijke offerdienst mag ter zijde staan en hen als het ware enigszins mag vergelden als priester,wat zij voor mij, wat zij voor Jan,wat zij voor jullie allemaal gedaan hebben.
Mijn ontzaglijke dank is daarom ook zo ontzaglijk goed geplaatst aan hun adres. Ik had hen zo graag dikwijls willen schrijven,maar dat is me niet toegestaan; en daarom ben ik zo blij,dat ik nu een paar woorden kan zeggen,die zij misschien ook te horen kunnen krijgen. Mijn dank is onuitsprekelijk.
Ik zou hen persoonlijk moeten ontmoeten,om intiem te kunnen zeggen hoe dankbaar ik ben voor hun bidden,hun offeren,voor alles wat zij voor mij gedaan hebben,en alles wat zij voor jullie gedaan hebben. En daarom vraag ik ook, dat jullie de dank zo goed mogelijk overbrengen,die jullie ervaren dat in mij leeft,omdat ik mijn dank persoonlijk niet kan weergeven en ook niet uiten kan,maar die jullie,omdat jullie contact met mij hebben hier,weten,dat die onuitsprekelijk groot is. Daarom dank van ganser harte de Tantes,dank van

ganser harte ook al die andere zusters,zovelen die met mij gebeden hebben,die voor mij geofferd hebben.Ik wil ze niet noemen,om geen onderscheid te maken,maar ieder die voor mij gebeden heeft,die zal door mijn gebed geholpen toch weer een beetje terugkrijgen voor de grote genade,die zij voor mij verworven hebben. En omdat ik geen namen wil noemen en geen namen mag noemen,omdat het dan gevaarlijk is,dat ik anderen vergeet en omdat het gevaarlijk is,dat ik anderen kwets,omdat ik bepaalden noem,daarom zal ik niemand noemen,maar ieder van de zusters,die jullie kennen en met jullie in aanraking komen en die weten,dat jullie weten,dat zij voor mij gebeden hebben,die kun je ook vertellen,dat zij mijn allerinnigste dank mogen aanvaarden,mijn innigste zegen mogen ontvangen en dat ik heel bijzonder hen zal blijven gedenken in mijn Misoffer,iedere dag opnieuw.

Dank ook al degenen van de familie,die zo innig hebben meegeleefd met ons gezin en met Jan en mij en met de zusjes ook in het klooster,met jullie allemaal. In de familie heb ik ook zo ontzaglijk graag geleefd. Ik ben er zo graag overal op bezoek gegaan voor mijn studie al en dan mag ik ook hier weer niemand noemen,ik mag ook geen onderscheid maken, maar ik kan gelukkig zeggen,dat ik graag naar iedereen ging van mijn familie en ik ben overal veel geweest en ik heb overal graag gepraat en ze hebben mij overal met zoveel liefde en hartelijkheid ontvangen en ieder van jullie die kan getuigen en die weet uit ervaring,hoe innig ze hebben meegeleefd in al die tijd,dat ik op studie ben gegaan; al die studiejaren hebben ze mij vergezeld met gebed en belangstelling en liefde.
Dank hen ook ontzaglijk hartelijk.

En dan die grote dank die moet uitgaan naar onze parochie-geestelijkheid en dan heel speciaal naar onze Heer Deken. Ik had zo graag de handen op mijn hoofd gevoeld bij de wijding,maar het offer dat ik heb moeten brengen wil ik in liefde brengen.Maar ik hoop,dat ik nog eens persoonlijk kan spreken met hem over de grootheid,die ik heb ontvangen vooral door zijn medewerking. Ik heb zo ontzaglijk veel aan hem te danken, aan zijn priesterschap,dat mij zo sterk heeft aangesproken in al die jaren,dat ik hem heb gekend. Hij is mijn biechtvader geweest in mijn jeugdige tijd tot aan de tijd,dat ik op studie ging. Ik heb zoveel van hem ontvangen in zijn predikatie,in de liefde,die straalde uit zijn priesterlijk wezen,uit de liefde,die hij had tot God,waarvoor hij alles overhad, om dat liefdeleven te verbreiden en te ontwikkelen in zijn parochie.
Hij heeft steeds van het begin af aan ook zo innig met mij meegeleefd met de moeilijkheden,hij heeft mij altijd zo vriendelijk ontvangen en hij heeft mij zoveel geholpen;hij is mij van raad en dienst geweest,altijd, wanneer ik er om vroeg. Dank hem daarvoor speciaal en ik hoop nog eens persoonlijk mijn speciale diepgevoelde dank te betuigen,wanneer ik hem eens persoonlijk kan ontvangen.

Dank ook heel speciaal de buurt voor mij.Ik heb zo graag met hen samengeleefd en ik ging zo graag met hen om; zij hebben mij veel plezier gedaan en ik heb veel van hen geleerd. Want ik heb veel met hen gepraat, heel eenvoudig met hen omgegaan en van hen geleerd,hoe men zijn medemensen moet benaderen. En dat is gebleken ook tijdens mijn studiejaren, dat zij innig meeleefden met de roeping,die mij was ten deel gevallen,tot het priesterschap.Dank hen ook dan heel speciaal voor datgene,wat zij nu weer hebben gedaan,voor alles wat zij hebben ten beste gegeven nu bij dit grote feest,wat ik nu heb mogen beleven.Ik zal hen speciaal gedenken mijn buurmensen,die mij dierbaar zijn. Ik zal speciaal voor hen bidden en voor hun kinderen,voor het welslagen van hun persoonlijk leven en het leven van hun dierbare kinderen.....

+ Benedictio Dei omnipotentis,Patris et Filii et Spiritus sancti, descendat super vos et maneat semper. Amen.

Certosa di Calci Pisa 16 Nov. 1958.

Gelukkige Priesterzoon Dom Jozef Kees.

Nu wij hier samengekomen zijn om de Priesterwijding en Eerste H Mis van mijn tweede Priesterzoon te komen mezieren, acht ik het als een groot voorrecht U, mede uit naam van Moeder onze hartelijke gelukwenschen te mogen aanbieden. Broers en Zusjes doen dit wellicht ieder voor zich wel op hun eigen manier.

Hartelijk gefeliciteerd dan Kees met deze hoge uitverkiezing tot het H. Priesterschap.

Woorden schieten hier te kort om uitdrukking te geven aan onze grote blydschap en vreugde met dit heuglijk gebeuren.

Dankbaarheid bezielt ons vooral jegens de Goede God, want niet U zelf of Vader en Moeder of wie dan ook heeft U tot Priester uitverkoren, maar God zelf in Zijn eeuwige goedheid en wijsheid.

God is alleen maar goed, en blij en dankbaar zijn wij jegens God staat er op de aankondiging en dat is ook zo.

Dankbaar zijn wij vooral jegens de Goede God, die U als vierde van ons gezin geroepen heeft tot het geestelijk leven, nog wel tot het Priesterschap, ja zelfs tot een bijzonder Priesterschap om in bede en gebed en offer op een bijzondere wijze te mogen meehelpen aan de verbreiding van het rijk van Christus op aarde.

2

Zeker zal dit altijd wel niet gemakkelijk zijn, want door Uw Priesterschap wordt U nog meer volgeling van Christus en Navolgeling van Christus wil zeggen: Jezus achterna gaan met Zijn Kruis en als een Simon van Cyrene Christus Kruis mee helpen dragen.

Dit alles zal U naar Gods bedoeling alleen kunnen met Gods genade, door de genade vooral aan het H. Priesterschap verbonden, en het machtige hulpmiddel der H. Mis, waarin gij Uzelf ten offer geeft en Christus zelf zich geheel en al ten offer en spijze aanbiedt om onze menschelijke zwakheden te ondersteunen.

Dezelfde wenden zou ik ook tot onze Jan willen richten, omdat ook hij zichzelf zal moeten verloochenen om een navolger en een andere Christus onder de menschen te kunnen zijn in de zielzorg waarvoor God en zijn Overheid hem geplaatst heeft.

Omdat ik het gesprokene hier als een geestelijk afscheidswoordje wil beschouwen wil ik ook gaarne, ondanks heerne afwezigheid en al is het van verre ook tot Anna en Jaan een enkel woordje richten.

Ook in Uw religieuze leven zal het niet altijd even makkelijk zijn in iedere medemens een andere Christus te zien. ook Uw leven is een afspiegeling van Christus kruis, een dikwijls moeizaam te volgen weg, maar dan weet U zich ook gesterkt door Uw H. Regel en de grote genadebron van H. Mis en Communie.

Bovendien mag het een machtige steun voor U wezen, te weten, dat dagelijks voor zoveel mogelijk twee Uwer broers aan het Altaar staan om in een nederig memento Gods zegen over Uw werk af-

3

te smeken en door hun wordt Christus zelf op het altaar dat nederdalen, Hem zelfs in hun handen mogen dragen en als spijs hunne zielen moge voeden en daardoor Christus zelf in hen te doen bidden voor de geestelijke en tijdelijke belangen van al hun dierbaren.

Over de andere kinderen, welke in de wereld een roeping te vervullen hebben wil ik zo aanstonds even iets zeggen.

Dat wij op deze stonde alle zo verheugd en blij en dankbaar zijn met de geestelijke uitverkiezing in ons gezin, mag, geloof ik wel als zeer begrijpelijk beschouwd worden. Zou menigmaal anders kunnen.

Dit neemt niet weg, dat ook de overige kinderen, welke in de wereld een roeping te vervullen hebben en een gezin mogen stichten, niet minder met moeilijkheden van allerlei aard te kampen kunnen hebben dan wij ook.

Vader en Moeder hebben dit in hun samenleven ook meerdere malen aan den lijve ondervonden. Vooral door het grenzeloos vertrouwen en het dankbaardend gebed van Moeder waren wij in staat hart en hoofd omhoog te richten en werd er een klimaat geschapen waarin wij toch gelukkig en opgewekt door het leven konden gaan. Ik Were dan ook maar aardsche zorgen.

Als men samen in onderlinge liefde het huis bouwt en op God betrouwt, bouwt men niet op los zand, maar heeft men een stevig fundament onder de voeten en de Heer bouwt het huis af, veel schoner en beter dan men ooit heeft kunnen denken of verwachten.

Uit dezen gezichtshoek bezien is het inderdaad ook een mooie roeping.

Kinderen van God ontvangen en deze op te voeden voor Kerk en Maat-

schappij is een heilige taak, al mag den maagdelijken staat dan boven uit verheven zijn. Dit kan men zeker niet zonder Gods hulp. Maar als men probeert naar het voorbeeld van de H. Familie te leven, te bidden en te werken en men weet den middenweg te bewandelen tusschen hemelsche en aardse dingen en de kracht te vinden in de genademiddelen der H. Kerk en Uwe geloofsoverlevering, dan zal God in Zijn eindeloze goedheid het ons aan niets laten ontbreken en heeft men om vele dingen niet bekommerd te zijn, al lijken zij ons dikwijls dierbaar.
Vader en Moeder hebben ook dikwijls getuige van moge zijn.
Daarom mogen wij vandaag ook met het Magnificat Gods lof zo spontaan zingen.
Uit dit alles mag U nu niet concluderen, dat hebben Vader en Moeder wel gekunnen, wij kunnen dit niet.
Dit is niet zo, dat heeft een veel diepere achtergrond.
Onze Vader en Moeder hebben ons een geestelijk erfdeel nagelaten van dengd en godsdienstzin, gebed en werkkrost, zo, dat wij het doel van ons leven niet uit het oog verloren, de Goede God heeft ons in liefde tot elkaar gebracht, wij hebben die liefde trachten te bestendigen en doen groeien met de machtige steun van de geestelijke roepingen in onze familie in de elkaar opvolgende geslachten; die hebben door gebed en offer in hunne eenzaamheid voor ons van onschatbare verdiensten geweest en ware medeoorzaak van de goede sfeer, welke er altijd in ons gezin heeft moge heersen en waar God zijn zichtbare zegen aan heeft willen schenken.
In deze omstandigheid kunt U daarom ook alle met gerustheid

de toekomst tegemoet treden, gesteund, door te weten, dat niet alleen twee zuiver Gods zegen overvloed over Uw gezin afsmeken, maar bovendien twee broers dagelijks op het altaar staan, om daar den Christus te doen nederdalen en ei in nauwe verbondenheid met God Uwe belangen bepleiten en Gode aanbevelen.
Moge deze geestelijke rijkdom in onze familie van geslacht op geslacht blijven voortleven. dit is de bede, welke wij vandaag vooral gezamelijk de Goede God afsmeeken.
Laten wij bovenal uw dit alles heen de nederigheid trachten te beseffen, uit ons zelve kunnen wij niets, alleen in en met God kunnen wij iets goeds bereiken.
Laat steeds het woord van Christus indachtig zijn: Zoekt eerst het rijk Gods en al het overige zal U toegeworpen worden.
Wat het eerste betreft zijn wij zeker veel te kort geschoten in ons leven, niettemin heeft God in zijn eindeloze barmhartigheid ons het tweede in ruime mate geschonken. Hoeveel ik een kort gewoest in onze priesterlijke
Tot U en U begin zingen ik zeer dat wordt, U kort ochten ik hoofse U en tegen zaan nu kunt
Tot slot willen Vader en Moeder U alle hartelijk danken voor de goede liefde en dankbaarheid, aanhankelijkheid en voortkomendheid, waar van wij dagelijks getuige moge zijn en welke ons een oude dag bezorgd als een voorsmaak van de Hemel en waarvoor wij God dagelijks dankbaar moge zijn.
Met de bede: dat God Uw werk en streven als met een milde dauw zeil zegenen en ieder van U de taak, waarvoor God U geplaatst heeft in dit leven zo nauwgezet mogelijk moogt volbringen blijven wij Uw dankbare Vader en Moeder.

Gelukkige Priester zoon Dom Jozef

Daar Vader al wel geschreven heeft uit naam van Moeder mede, kom ik toch nog met een enkel regeltje. Op de eerste plaats zoo Hartelijk mogelijk gefeliciteerd Kees met U hoge uitverkiezing tot het H Priesterschap. Het is niet te beschrijven de grote vreugde en blijdschap die ons bezield. Wat Dankbaarheid zijn wij verschuldigd jegens de goede God voor dat alles, na zoon lange reeks van jaren van hoger en hoger klimmen dan nog ondanks de tegespoed Uw schone idiaal hebt moge bereiken. Wat een grote vreugde voor Vader en Moeder dat wij U door onze liefde vol liefde en dankbaarheid hebben mogen ontvangen, zien opgroeien, en een grote steun te zijn geweest voor Vader, en voor Moeder een hulpe in ons opgroeiend gezin
Wat is God toch goed. Nu hebben wij alles aan onze L Heer terug gegeven, zoo vol liefde tot het laatste toe. Kees bij de vele gebede die wij ten Hemel hebben opgezonden Ook die onzerbeijder Ouders hebben wij gevraagd als voorspreeksters voor U, en hopen dat zij vol vreugde mee feest moge vieren in de Hemel. Kees wie had dat nog kunne denken, en God dankend dat wij U nog moge zien opgaan naar het Altaar des Heere

En nu vol dankbaarheid moge zegge alles is volbracht Moeder

Zestien november
tweeduizend acht

+

stille omgang samen
aan beide kanten
van de straat
die loopt tussen
hemel en aarde

stille wandeling samen
langs plaatsen
en gebeurtenissen
waar wij leven
deelden met elkaar

stille dag samen
met wie voor ons
uitleven en diep
met ons in liefde
verbonden zijn